

महाराष्ट्र विधानपरिषद

तिसरे अधिवेशन, २०१८

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

सोमवार, दिनांक १९ नोव्हेंबर, २०१८ / कार्तिक २८, १९४० (शके)

(१) महसूल, मदत व पुनर्वसन, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून), कृषी व फलोत्पादन मंत्री	} यांचे प्रभारी विभाग
(२) परिवहन, खारभूमी विकास मंत्री	
(३) सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री	
(४) पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यविकास मंत्री	

प्रश्नांची एकूण संख्या - ८३

राज्यात विशेषतः मराठवाडा व विदर्भात कमी पावसामुळे
दुष्काळग्रस्त परिस्थिती निर्माण झाल्याबाबत

- (१) * ४३९९२ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.हेमंत टकले, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.शरद रणपिसे, श्री.सुभाष झांबड, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.हरिसिंग राठोड, डॉ.वजाहत मिर्झा, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.विनायकराव मेटे, श्री.मोहनराव कदम, श्री.अमरनाथ राजूरकर, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात विशेषतः मराठवाडा व विदर्भासह अन्य विभागातील १७ जिल्ह्यांमध्ये कमी पावसामुळे व हवामानाच्या चुकीच्या अंदाजामुळे दुष्काळी परिस्थिती निर्माण होऊन सोयाबीन, कापूस, ऊस व तूर पिकांचे नुकसान झाले असून मराठवाड्यासह राज्याच्या अनेक भागात पिण्याच्या पाण्याची टंचाई निर्माण झाली असल्याचे माहे सप्टेंबर-ऑक्टोबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दुष्काळी परिस्थिती निर्माण झालेल्या भागात पिकांचे पंचनामे करावे, पीक पैसेवारी १५ दिवसांच्या आत जाहिर करावी, मराठवाड्यात "कोरडा दुष्काळ" जाहिर करावा, टॅकरचे नियोजन करावे, टॅकरसंबंधीच्या अटी व शर्ती शिथिल करून टॅकर मंजूरीचे अधिकार तहसिलदारांना द्यावेत, यापूर्वी जाहिर केलेली मदत व विविध थकित अनुदाने शेतकऱ्यांना द्यावे, पीक विम्याची थकित नुकसान भरपाई शेतकऱ्यांना द्यावी, चाऱ्यांची उपलब्धता करावी, बोंडअळी आणि अन्य किड रोगांसंदर्भात किडरोग प्रतिबंधक उपाययोजना प्रभावीपणे राबवावी, जायकवाडी धरणाच्या उजव्या व डाव्या कालव्याचे नियोजन करून शेतकऱ्यांना किमान ५ पाणी पाळ्या द्याव्यात, जुन्या पध्दतीप्रमाणे दुष्काळ जाहिर करावा, संबंधित विभागांच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्यांची पथके संपूर्ण राज्यात पाठवावीत, अशी मागणी विरोधी पक्षनेते, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांनी मा.मुख्यमंत्री महोदयांकडे दिनांक २५ सप्टेंबर, २०१८ रोजी समक्ष भेटून पत्राव्दारे केली होती, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, बीड जिल्ह्यात कमी पावसामुळे १४४ प्रकल्प कोरडे पडले आहेत तसेच गुंज, उमरा, गोंडगांव, लोणी बु. बाभळगांव, फुलारवाडी, लिंबा, विटा, मुदगल, वाघाळा (ता.पाथरी, जि.परभणी) या गावातील शेतकऱ्यांची सोयाबीन व कापूस ही पिके पावसाअभावी करपून गेल्याचे दिनांक १५ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, राज्यातील १८० तालुके दुष्काळ सदृश्य असल्याबाबतची घोषणा मा.मुख्यमंत्री यांनी दिनांक २४ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी केली असून "दुष्काळ संहिता-२०१६" च्या निकषांमुळे राज्यातील अनेक तालुके व गावे शासकीय मदतीपासून वंचित राहण्याची शक्यता निर्माण झाली असल्यामुळे सदरहू संहिता रद्द करून दुष्काळ जाहिर करण्याकरीता पूर्वीची पीक आणेवारी पध्दत लागू करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने हवामानाच्या चुकीच्या अंदाजामुळे होणारे शेतकऱ्यांचे नुकसान टाळण्यासाठी अद्ययावत यंत्रणा उभी करण्याबाबत, दुष्काळ व पाणी टंचाई निवारणार्थ तसेच नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) अंशतः खरे आहे.

(३) दिनांक २ नोव्हेंबर, २०१८ अखेर जलसंपदा विभागाच्या अहवालानुसार बीड जिल्ह्यात २ मोठे प्रकल्पीय संकल्पित जलसाठा ४८९ द.ल.घ.मी. असून उपयुक्त जलसाठा ० द.ल.घ.मी. आहे. १६ मध्यम प्रकल्पीय संकल्पित जलसाठा १५०.३१ द.ल.घ.मी. असून उपयुक्त जलसाठा १६.८५ द.ल.घ.मी. आहे. १२६ लघुपाटबंधारे प्रकल्पीय संकल्पित जलसाठा २८६.५२ द.ल.घ.मी. असून उपयुक्त जलसाठा १२.७१ द.ल.घ.मी. आहे.

तसेच ता.पाथरी, जि.परभणी तालुक्यात सत्यपनाअंती (Ground truthing) ४७४८० हेक्टर क्षेत्र बाधित झालेले आहे.

(४) व (५) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ नुसार सन २०१८ च्या खरीप हंगामात राज्यातील २६ जिल्ह्यातील एकूण १५१ तालुक्यांमध्ये गंभीर/मध्यम स्वरूपाचा दुष्काळ जाहिर करण्यात आला आहे. त्याचबरोबर दुष्काळ घोषित केलेल्या १५१ तालुक्याव्यतिरिक्त इतर तालुक्यामधील २६८ महसूली मंडळामध्ये महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय दिनांक ६ नोव्हेंबर, २०१८ अन्वये दुष्काळ घोषित करून खालील उपाययोजना लागू करण्यात आल्या आहेत.

- १) जमीन महसूलात सूट.
- २) सहकारी कर्जाचे पुनर्गठन.
- ३) शेतीशी निगडित कर्जाच्या वसूलीस स्थगिती.
- ४) कृषी पंपाच्या चालू वीज बिलात ३३.५% सूट.
- ५) शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या परीक्षा शुल्कात माफी.
- ६) रोहयोंतर्गत कामाच्या निकषात काही प्रमाणात शिथिलता.

- ७) आवश्यक तेथे पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी टँकर्सचा वापर.
 ८) टंचाई जाहिर केलेल्या गावात शेतकऱ्यांच्या शेतीच्या पंपाची वीज जोडणी खंडीत न करणे

दुष्काळ संहिता-२०१६ रद्द करून दुष्काळ जाहिर करण्याकरीता पूर्वीची पीक आणेवारीची पध्दत लागू करण्याची कोणतीही बाब शासनाच्या विचाराधीन नाही.

विदर्भात किटकनाशक फवारणीमुळे विषबाधा होऊन बाधित झालेल्या शेतकरी/शेतमजुरांना मदत देण्याबाबत

(२) * ४४४३६ श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.प्रकाश गजभिये, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.अमरनाथ राजूरकर, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.ख्वाजा बेग, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.अनिल भोसले, श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.गोपिकिशन बाजोरीया, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.किरण पावसकर, श्री.विक्रम काळे, श्री.रामराव वडकुते : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विदर्भात यवतमाळ, चंद्रपूर, वर्धा, गडचिरोली, भंडारा व गोंदिया जिल्ह्यात कापूस व सोयाबीन पिकांवरील अळीचा प्रादुर्भाव रोखण्यासाठी केलेल्या किटकनाशक फवारणीत माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या पहिल्या आठवड्यात ३१६ शेतकरी/शेतमजूर यांना विषबाधा झाली असून त्यापैकी १० जणांचे बळी गेले व काहींची प्रकृती चिंताजनक झालेली आहे तर यवतमाळ जिल्ह्यात किटकनाशक फवारणीमुळे सन २०१७ मध्ये २३-२४, सन २०१८ मध्ये ४० शेतकरी/शेतमजुरांचा मृत्यू झाल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कळंब (जि.यवतमाळ) येथील जयगुरुदेव कृषी व गुरुदेव जिनिंग प्रेसिंगवर कृषी व पोलीस विभागाने छापा टाकून बनावट किटकनाशकांचा लाखो रुपयांचा साठा दिनांक १६ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा

त्यासुमारास जप्त केल्याचे निदर्शनास आले असून उक्त प्रकरणी उच्चस्तरीय तंजांचा विशेष समितीकडून (एसआयटी) तपास होणेकरीता स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी व शेतकरी संघर्ष समितीने जिल्हाधिकारी, यवतमाळ यांच्याकडे मागणी केली आहे, हे ही, खरे आहे काय,

(३) असल्यास, यवतमाळ जिल्ह्यात किटकनाशक फवारणीमुळे मृतांच्या कुटुंबियांना रुपये १० लाख मदत जाहिर करून प्रत्यक्षात रुपये २ लाख मदत देण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, यवतमाळ जिल्ह्यासह राज्यात बॉर्डअर्ळींच्या प्रादुर्भावामुळे शेतीचे नुकसान झालेल्या ३ लाख शेतकऱ्यांना रुपये २१० कोटींची नुकसान भरपाई निकृष्ट दर्जाचे बियाणे विकणाऱ्या कंपन्यांनी देण्याचे आदेश कृषी आयुक्तांनी दिल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या शेवटच्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने बनावट किटकनाशके विक्री करणाऱ्या कारखानदार/विक्रेत्यांवर कारवाई करून किटकनाशक फवारणीमुळे मृत व्यक्तींच्या कुटुंबियांना व विषबाधा झालेल्या शेतकरी/शेतमजूर यांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) नाही.

माहे सप्टेंबर, २०१८ अखेर विदर्भातील यवतमाळ, चंद्रपूर, नागपूर, वर्धा, गडचिरोली, भंडारा व गोंदिया या जिल्ह्यात फवारणी करणाऱ्या शेतकरी/शेतमजूर यांना उलटया, मळमळ होणे असा त्रास झाल्याने २५७ रुग्णांना रुग्णालयात दाखल करून तात्काळ उपचार करण्यात आलेले आहेत. उपचारानंतर बरे झाल्याने या रुग्णांना घरी पाठविण्यात आलेले आहे. तसेच, यापैकी उपचार घेतांना ४ रुग्ण दगावल्याच्या घटना निदर्शनास आल्या आहेत. तथापी, व्हिसेरा अहवाल अप्राप्त असल्याने सदरचे ४ रुग्णांचा मृत्यू किटकनाशके प्राशन करून झाला आहे, अथवा किटकनाशके फवारणी करताना विषबाधा होवून मृत्यू झाला आहे याबाबतची संदिग्धता आहे.

सन २०१७ मध्ये यवतमाळ जिल्ह्यात किटकनाशके फवारणी करताना विषबाधा होऊन २१ शेतकरी/शेतमजूरांचे मृत्यू झालेले आहेत. मात्र सन २०१८-१९ मध्ये यवतमाळ जिल्ह्यात प्राप्त अहवालानुसार किटकनाशकाची फवारणी करतांना विषबाधा होऊन एकही शेतकरी/शेतमजूराचा मृत्यू झाल्याचे निदर्शनास आलेले नाही.

(२) जयगुरुदेव कृषी केंद्र कळंब ता.कळंब, जि.यवतमाळ येथे दिनांक ११/०९/२०१८ रोजी जिल्हास्तरीय पथकाने धाड टाकून बनावट किटकनाशकाचा, रासायनिक खताचा, अनधिकृत कापूस बियाणांचा साठा जप्त करण्यात आलेला आहे. तसेच, जयगुरुदेव जिनिंग अँड प्रेसिंगचे प्रोप्रायटर श्री.सचिन अरुण कावळे व जयगुरुदेव जिनिंग अँड प्रेसिंगचे पार्टनर व जयगुरुदेव कृषी केंद्राचे प्रोप्रायटर श्री.चंद्रशेखर ग. थोटे यांचेविरुद्ध पोलीस स्टेशन कळंब येथे प्रथम खबरी अहवाल क्र. ०३१७/२०१८ दिनांक १२/०९/२०१८ नुसार गुन्हा दाखल केलेला आहे.

(३) यवतमाळ जिल्ह्यात किटकनाशक फवारणीमुळे गतवर्षी २०१७ मध्ये मृत्यू झालेल्या २१ शेतमजूर/शेतकरी यांच्या कुटूंबियांना प्रत्येकी, एकसमान रुपये ४ लाख प्रमाणे मदत करण्यात आलेली आहे.

(४) हे अंशतः खरे आहे.

ऑक्टोबर, २०१८ अखेर राज्यात सुमारे १२ लाख शेतकऱ्यांना कंपन्यांकडून नुकसान भरपाई देणेबाबत प्रस्ताव आयुक्त (कृषी) यांचेकडे प्राप्त झाले त्यापैकी १० लाख २५ हजार शेतकऱ्यांना महाराष्ट्र कापूस बी-बियाणे अधिनियम २००९ व नियम २०१० मधील तरतूदीनुसार सुमारे रुपये ११४७ कोटी नुकसान भरपाई देण्याबाबत बियाणे कंपन्यांना आदेशित करण्यात आलेले आहे.

(५) किटकनाशक कायदा, १९६८ व किटकनाशक नियम, १९७१ अन्वये किटकनाशके उत्पादक व विक्रेत्यांवर कारवाई करण्यात आलेली आहे. तसेच, भारतीय दंड संहिता, १८६० मधील ३०४-A अंतर्गत यवतमाळ जिल्ह्यात मे.युपीएल लि. उत्पादकावर व दोन किटकनाशके विक्रेत्यांवर त्यांचे मोनोक्रोटोफॉस ३६ टक्के एस एल या किटकनाशकांच्या अनुषंगाने गुन्हे नोंदविण्यात आलेले आहेत. मे.घरडा केमिकल्स या किटकनाशक उत्पादकासह एकूण आठ विक्रेत्यांवर किटकनाशके कायदा, १९६८ व किटकनाशके नियम,

१९७१ मधील कलम व नियमांचे उल्लंघन झाल्याने त्यांच्यावर पोलीस स्टेशनमध्ये गुन्हे दाखल करण्यात आलेले आहेत.

राज्यात किटकनाशक विषबाधा प्रकरणी मृत्यू झालेल्या ६३ शेतमजूर/शेतकऱ्यांना प्रत्येकी एकसमान रुपये ४.०० लाख प्रमाणे आर्थिक मदत देण्यात आलेली आहे.

**राज्यात अतिवृष्टीमुळे बाधित झालेल्यांना
नुकसान भरपाई देण्याबाबत**

(३) * ४५१२० श्री.रविंद्र फाटक, श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.किरण पावसकर, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.रामराव वडकुते, श्री.खवाजा बेग, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.अनिल भोसले, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.शरद रणपिसे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात कोकण, पश्चिम महाराष्ट्र, उत्तर महाराष्ट्र, मराठवाडा, विदर्भ व इतर ठिकाणी झालेल्या मुसळधार पावसामुळे जिवित व वित्तहानी झाली असून चंद्रपूर, गडचिरोली, बुलढाणा, अकोला, अमरावती व यवतमाळ तसेच परभणी, हिंगोली व नांदेड जिल्ह्यातील ८५ मंडळात मुसळधार पावसामुळे शेतकऱ्यांच्या पिकांचे कोट्यवधी रुपयांचे नुकसान झाल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, माहे जुलै, २०१८ मध्ये झालेल्या मुसळधार पावसामुळे पालघर व नागपूर जिल्ह्यात जिवित व वित्तहानी झाली तसेच उमरेड (जि.नागपूर) तालुक्यात ६००० हजार हेक्टर जमिनीचे नुकसान झाले असून नुकसानग्रस्तांचे पंचनामे करून मदत देण्याची मागणी शेतकऱ्यांनी शासनाकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, नागपूर जिल्ह्यात ओला दुष्काळ जाहिर करून नुकसानग्रस्तांना मदत देण्याबाबत मागणीचे निवेदन जिल्हाधिकारी, नागपूर यांना देण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून बाधित झालेल्या नुकसानग्रस्तांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) राज्यात माहे जून ते ऑगस्ट, २०१८ दरम्यान झालेल्या अतिवृष्टीमुळे झालेल्या शेतपिके/फळपिकांचे नुकसान झाल्याचे निदर्शनास आले आहे. सर्व विभागीय आयुक्तांना दिनांक ५ सप्टेंबर, २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये संयुक्त पंचनामे करून शासनास अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले आहेत. सर्व विभागीय आयुक्तांकडून अद्याप संयुक्त अहवाल प्राप्त झालेले नाहीत.

- (३) नागपूर जिल्ह्यात ओला दुष्काळ जाहिर करण्याबाबत निवेदन प्राप्त झाले नाही. तथापी अतिवृष्टीमुळे झालेल्या पिकांची व इतर नुकसानीची भरपाई मिळण्याबाबत निवेदने प्राप्त झाले असून प्राप्त निवेदनावर कार्यवाही करण्याबाबत संबंधित तहसिलदार/उपविभागीय अधिकारी यांना निर्देश देण्यात आले आहेत.
- (४) संयुक्त अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर कार्यवाही करण्यात येईल.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या कुटुंबियांना मदत देण्याबाबत

- (४) * ४४९४३ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) राज्यात मराठवाडा व विदर्भात शेती मालाला हमीभाव नाही तसेच बॉडअळीमुळे बाधित शेतकऱ्यांच्या आत्महत्येचे प्रमाण वाढत असून मागील सहा महिन्यात मराठवाड्यात ६३६ शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्यांच्या कुटुंबियांना शासनाकडून जी मदत मिळते ती फक्त २९६ कुटुंबांनाच मिळाली असून उर्वरित २४० कुटुंबांना अद्याप शासकीय मदत मिळालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या कुटुंबियांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) मागील सहा महिन्यात औरंगाबाद विभागात एकूण ४३२ शेतकरी आत्महत्यांची प्रकरणे निदर्शनास आली असून जिल्हास्तरीय समितीमध्ये २७४ प्रकरणे पात्र व १३२ प्रकरणे अपात्र ठरविण्यात आली आहेत. पात्र प्रकरणी रुपये १.०० लक्ष ची मदत देण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

वसई (जि.पालघर) तहसिल कार्यालयातील रिक्त पदे भरण्याबाबत

- (५) * ४४८९० श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.अनिल परब : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) वसई (जि.पालघर) तहसिल कार्यालयात ५ नायब तहसिलदारांची पदे मंजूर असूनही ३ नायब तहसिलदारांची पदे रिक्त असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, रिक्त पदांमुळे नागरीकांची कामे विहित मुदतीत पूर्ण होत नसल्याने नागरीकांची गैरसोय होत असून तहसिल कार्यालयात कार्यरत दोन नायब तहसिलदारांवर रिक्त पदांमुळे कामाचा अतिरिक्त भार येत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नायब तहसिलदारांची रिक्त पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) तहसिल कार्यालय वसई, जि.पालघर येथे नायब तहसिलदार संवर्गाची ५ मंजूर पदांपैकी नायब तहसिलदार (संजय गांधी योजना) हे १ पद व्यपगत झाले असल्यामुळे ते भरता येत नाही. उर्वरीत ४ पदांपैकी ३ पदे भरलेली असून नायब तहसिलदार (महसूल) हे १ पद रिक्त आहे.

(२), (३) व (४) तहसिल कार्यालय वसई, जि.पालघर येथील व्यपगत झालेले नायब तहसिलदार (संजय गांधी योजना) हे पद पुनर्जिवीत करणेबाबत सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागास विनंती करण्यात आली आहे. तसेच रिक्त असलेले नायब तहसिलदार (महसूल) हे पद बदलीने भरण्याची कार्यवाही करण्यात येत असून सद्यःस्थितीत सदर पदाचा अतिरिक्त कार्यभार नायब तहसिलदार (निवडणूक) यांच्याकडे देण्यात आला आहे.

राष्ट्रीय पशुधन विमा योजना राबविण्याबाबत

(६) * ४४६०१ श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.खवाजा बेग : सन्माननीय पशुसंवर्धन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात शेतकऱ्यांच्या देशी व संकरीत दुभती जनावरे, शेळी, मेंढी व इतर पशुधन दगावल्यास नुकसानीची मदत मिळण्याच्या दृष्टीने शासनाने राष्ट्रीय पशुधन विमा योजना सन २०१६ मध्ये सुरु केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर योजना सक्षमपणे राबविण्यासाठी राज्यात पशुधन विकास मंडळांतर्गत पशुधन विमा योजनेसाठी गत तीन वर्षात केंद्र शासनाकडून रुपये ४ कोटी ९७ लाख ७९ हजार व राज्य शासनाकडून रुपये ३ कोटी ९४ लाख ५५ हजार असे एकूण रुपये ८ कोटी ९२ लाख ३४ हजार निधी उपलब्ध करून देण्यात आला होता, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू योजनेंतर्गत राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यात पाच हजार जनावरांचा विमा उतरविणे आवश्यक होते, परंतु या योजनेबाबतची माहिती शेतकऱ्यांना नसल्याने अनेक शेतकरी राष्ट्रीय पशुधन विमा योजनेपासून वंचित राहिल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या पहिल्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर योजनेची माहिती शेतकऱ्यांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) व (२) हे खरे आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) राज्यामध्ये पशुधन विमा योजनेची अंमलबजावणी न्यु इंडिया इन्श्युरन्स कंपनीमार्फत माहे फेब्रुवारी, २०१६ ते मार्च, २०१७ या कालावधीत करण्यात आलेली होती. सदर योजनेस विविध माध्यमातून पुरेशी प्रसिध्दी देण्यात आलेली होती. त्यानुसार उपरोक्त कालावधीमध्ये एकूण २,९७,८६० लहान व मोठ्या पशुधनाचा विमा उतरविण्यात आलेला आहे. तसेच, विमा उतरविलेल्या जनावरांचा मृत्यू झाल्यानंतर एकूण ८,७०७ दाखल दाव्यांपैकी ८,३२७ मृत जनावरांचे विमा दावे इन्श्युरन्स कंपनीमार्फत निकाली काढण्यात आले व त्यापोटी रुपये २३८६.९० लक्ष निधी पशुधनाच्या मालकांना अदा करण्यात आलेला आहे.

सन २०१८-१९ या वर्षामध्ये सदर योजना मे.प्रुडन्ट इन्श्युरन्स ब्रोकर्स प्रा.लि. मुंबई व न्यु इंडिया इन्श्युरन्स कंपनी यांचेमार्फत माहे ऑक्टोबर, २०१८ पासून राबविण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

औरंगाबाद ते पैठण राज्य मार्गाचे चौपदरीकरण करण्याबाबत

(७) * ४४७६५ श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३८१४६ ला दिनांक १ मार्च, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद शहरापासून पैठण या पर्यटन स्थळाला जोडणारा राज्य मार्गाच्या चौपदरीकरणाचे काम प्रलंबित असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून राज्य मार्गाचे चौपदरीकरण करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) भारत सरकारच्या भारतमाला प्रकल्पांतर्गत औरंगाबाद ते पैठण या रस्त्याच्या डि.पी.आर बनविण्याचे काम सुरु असून अस्तित्वातील रस्ता तसेच पर्यायी बाह्यवळण रस्ता यांचा अभ्यास तांत्रिक सल्लागार मे.इजिस इंडिया कंपनीमार्फत प्रगती पथावर आहे, असे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, औरंगाबाद यांनी कळविले आहे.

- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

कांदिवली पश्चिम (मुंबई) येथे बेकायदेशीर उद्यान बांधल्याबाबत

(८) * ४५३७० श्री.विलास पोतनीस, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कांदिवली पश्चिम (मुंबई) खजुरिया तलाव बुजवून त्याठिकाणी जिल्हाधिकार्यांच्या परवानगीशिवाय आणि बेकायदेशीरपणे उद्यान बांधण्यात आल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) मौजे मालाड, ता.बोरीवली येथील स.नं. १२४, न.भू.क्र. ४१७, क्षेत्र ४८१४.७ चौ.मी. हा भूखंड बृहन्मुंबई म.न.पा.च्या विकास नियोजन आराखड्यामध्ये मनोरंजन मैदानाकरीता राखीव असून सदर भूखंडाची मालकी महाराष्ट्र शासनाची आहे. बृहन्मुंबई महानगरपालिकेतर्फे सन

२००९ मध्ये सदर भूखंड मनोरंजन मैदान म्हणून विकसित करण्याचे काम हाती घेतले होते. त्यास शासनाने सन २०१४ मध्ये कार्योत्तर मंजूरी दिली असून सदरहू ४८१४.७ चौ.मी. क्षेत्राचा भूखंड बृहन्मुंबई महानगरपालिकेकडे हस्तांतरीत करण्यास देखील शासनाने मान्यता दिलेली आहे.

तथापि, मा.मुंबई उच्च न्यायालयात दाखल झालेल्या जनहित याचिका क्र. ६/२०१३ मध्ये मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने दिनांक ०३/०८/२०१८ रोजी आदेश पारीत करून, प्रश्नांकित भूखंडाचा ताबा शासन/जिल्हाधिकारी यांनी घेऊन तेथील खजुरिया तलावामध्ये झालेले बेकायदेशीर बांधकाम निष्कासित करण्याचे व सदर तलाव मूळ स्थितीमध्ये आणण्याचे आदेशित केले आहे. सदर आदेशानुषंगाने कार्यवाही सुरू आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

रायगड जिल्ह्यातील सागरी सुरक्षा रक्षकांचे प्रलंबित मानधन देण्याबाबत

(९) * ४५०६० श्री.जयंत पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३७९९८ ला दिनांक २२ मार्च, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय मत्स्यविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोकण किनारपट्टीवर शासनाने सागरी सुरक्षेसाठी सन २०१५ मध्ये २७९ सुरक्षा रक्षक व २३ पर्यवेक्षकांची नेमणूक करण्यात आली असून सदर सुरक्षा रक्षकांना महिन्याला रुपये १५ हजार प्रमाणे मानधन देण्याची जबाबदारी मत्स्यव्यवसाय विभागास देण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, माहे मार्च, २०१८ पासून ६ महिन्यांपासून रायगड जिल्ह्यासह इतर सागरी सुरक्षा रक्षक हे मानधनापासून वंचित असून त्यांना जादा वेळ काम केल्याचे मानधनही देण्यात आले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सागरी सुरक्षा रक्षकांचे प्रलंबित मानधन वेळेत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) होय.

(२) व (३) करीता राज्याच्या किनारपट्टीवर ९१ अतिसंवेदनशील ठिकाणी २७९ सुरक्षा रक्षक व २३ पर्यवेक्षक यांची नेमणूक जिल्हा सुरक्षा मंडळ यांचेमार्फत मानधन तत्वावर करण्यात आलेली असून संबंधितांचे मानधन वेळेवर देण्याबाबत वेळोवेळी योग्य ती कार्यवाही करण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रायगड व रत्नागिरी जिल्ह्याला जोडणाऱ्या बाणकोट-बागमांडला
सागरी पुलाचे काम अपूर्णावस्थेत असल्याबाबत**

(१०) * ४४३५९ श्री.प्रसाद लाड, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बागमांडला (ता.श्रीवर्धन, जि.रायगड) आणि बाणकोट (ता.मंडणगड, जि.रत्नागिरी) या दरम्यान खाडीवर महत्वाकांक्षी प्रकल्पाचे काम सन २०१३ मध्ये सुरु करण्यात आले असून सदरहू पुलाचे काम सन २०१५ पर्यंत पूर्ण होणे अपेक्षित असतांना सदर पुलाचे काम अपूर्णावस्थेत असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू पुलाच्या कामाकरीता किती रक्कम खर्च करण्यात आली आहे तसेच पुलाच्या कामाची सद्यःस्थिती काय आहे,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर पुलाचे काम पूर्ण करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) सद्यःस्थिती या प्रकल्पाकरीता मुदतवाढ दिली असून त्याचा कालावधी दिनांक ३१/१२/२०१८ पर्यंत आहे.

(२) सदरहू पुलाच्या कामाकरीता रुपये १२७.२१ कोटी इतका खर्च करण्यात आलेला आहे. पुलाच्या कामाची सद्यःस्थिती पुढीलप्रमाणे आहे.

- फाउंडेशन बांधकाम :- पाईल फाउंडेशनचे काम पूर्ण एकूण २६ फाउंडेशनपैकी २३ पूर्ण झालेले असून, २ पाईल कॅप व १ ओपन फाउंडेशनचे काम प्रगतीत आहे.
- सबस्ट्रक्चर बांधकाम :- २६ स्ट्रक्चरपैकी ९ चे काम पूर्ण असून १७ चे काम प्रगतीत आहे.
- सुपरस्ट्रक्चरचे बांधकाम :- या पुलाच्या सुपरस्ट्रक्चर बांधकामावरील ५१ मी. लांबीचे २२ स्पॅन व २५० मी. लांबीचे केबल स्टेडचे बांधकाम असे एकूण २५ स्पॅन आहेत. यापैकी ५१ मी. लांबीच्या २ स्पॅनमध्ये बॉक्स गर्डरचे स्टेजींग, स्टील बांधण्याचे काम पूर्ण आहे. २ स्पॅन मधील स्टेजींगचे काम प्रगतीपथावर आहे.
- जोडरस्ता :- बागमांडला बाजूकडील १५५ मी. लांबीच्या जोड रस्त्याच्या भरावाचे काम ९० टक्के पूर्ण आहे. बाणकोट बाजूकडील ३०० मी. लांबीच्या जोड रस्त्याच्या कठीण दगडातील खोदाईचे काम ८५ टक्के पूर्ण आहे.

(३) सदर पुलाच्या बांधकामास दिनांक ३१/१२/२०१८ पर्यंत मुदतवाढ आहे. तथापि, सदर कामाचे कंत्राटदार यांनी दिनांक १३/०४/२०१८ पासून काम पूर्णपणे बंद केले आहे. सदर काम पुनश्च चालू करण्याबाबत कंत्राटदाराला नोटीस देण्यात आलेल्या आहेत. कंत्राटदाराने केलेल्या पुलाच्या कामाच्या अनुषंगाने बैठक घेण्यात आली असून, सदर पुलाचे काम दिनांक १५/११/२०१८ पर्यंत सुरु करत असल्याचे कंत्राटदाराने स्पष्ट केले. सदर दिनांकापर्यंत बांधकाम सुरु न केल्यास कंत्राटदारावर निविदा शर्तीनुसार कडक कारवाई केली जाईल, असे कंत्राटदारास सूचित केले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

शासकीय बांधकाम साहित्याचे बाजारभावानुसार दर वाढविण्याबाबत

(११) * ४४७०४ श्री.गिरीशचंद्र व्यास, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात बांधकाम साहित्याचे चालु बाजारभावानुसार शासकीय दर (सी.एस.आर.) मध्ये डांबर, क्राँक्रीट या सारख्या महत्वाच्या साहित्याचे दर न वाढविल्यामुळे कंत्राटदारांनी आंदोलन करण्याचा इशारा शासनास दिल्याचे दिनांक २१ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून बांधकाम साहित्याचे चालु बाजारभावानुसार शासकीय साहित्याचे दर वाढविण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

सदर प्रकरणी विदर्भ कॉन्ट्रॅक्टर असोसिएशन, चंद्रपूर व अमरावती रिजन हॉटमिक्स कॉन्ट्रॅक्टर असोसिएशन अमरावती यांचे दिनांक २१/९/२०१८ रोजीचे निवेदन प्राप्त झाले आहे.

(२) राज्याची सन २०१८-१९ ची दरसूची दिनांक १९/०९/२०१८ रोजी प्रसिध्द करण्यात आली आहे. शासनाने अधीक्षक अभियंत्यांना जिल्हानिहाय दरवाढीबद्दल सक्षम प्राधिकारी म्हणून घोषित केले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

परभणी जिल्ह्यातील राज्य महामार्गाची कामे पूर्ण करण्याबाबत

(१२) * ४५००४ श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) परभणी जिल्ह्यातील वाटूर फाटा ते जिंतूर, जिंतूर ते नागेश्वर वाडी, जिंतूर ते परभणी, गंगाखेड ते परभणी, गंगाखेड ते सोनपेठ, सेलू-पाथरी-सोनपेठ व इतर महत्वाचे राज्य व राष्ट्रीय महामार्ग यांची मंजुरी होऊनही सदरील कामे पूर्ण झाली नसल्याने नागरीकांची गैरसोय होत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पाथरी (जि.परभणी) तालुक्यातील पाथरी-हादगाव-बाणेगाव-मंजरथ हा २७ कि.मी. चा रस्ता खराब झाल्याने मागील अनेक वर्षांपासून राज्य परिवहन महामंडळाची बस तसेच अन्य वाहने मंजरथ गावात येत नसल्यामुळे गावातील १०० हून अधिक विद्यार्थ्यांना दररोज थर्माकोलच्या होडीतून दिड कि.मी. चा जीवघेणा प्रवास करून शाळेत जावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू रस्त्याच्या कामांबाबत ग्रामपंचायतीने ठराव पारीत करून मा.सार्वजनिक बांधकाम मंत्री, मा.पालकमंत्री, परभणी, जिल्हाधिकारी, परभणी, कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, परभणी, उपअभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग, पाथरी आदींकडे मागील ५ वर्षांपासून मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून परभणी जिल्ह्यातील राज्य व राष्ट्रीय महामार्ग तसेच, पाथरी-हादगाव-बाणेगाव-मंजरथ रस्त्याच्या मजबुतीकरण, खडीकरण व डांबरीकरणाची कामे विहित मुदतीत करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

प्रश्नाधीन रस्त्यांची कामे प्रगतीपथावर आहेत.

(२) अंशतः खरे आहे.

प्रश्नाधीन रस्त्याच्या पाथरी ते हदगाव व हदगाव-मरजसगाव-बाणेगाव रस्त्यांची लांबी सुस्थितीत आहे. बाणेगाव ते मंजरथ या ४.०० कि.मी. लांबीपैकी ३.०० कि.मी. लांबी सुस्थितीत असून १.०० कि.मी. लांबी नादुरुस्त आहे. या दुरुस्तीचे काम मंजूर असून प्राधान्यक्रम, निकष व निधीच्या उपलब्धतेनुसार हाती घेण्याचे नियोजन आहे. सद्यःस्थितीत पाथरी ते बाणेगावपर्यंत महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाची बससेवा सुरू आहे.

(३) होय, हे खरे आहे.

(४) प्रश्नाधीन रस्त्यांची कामे प्राधान्यक्रम, निकष व निधी उपलब्धतेनुसार पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील दूध भुकटी प्रकल्प संकटात आल्याबाबत

(१३) * ४४६३३ आर्कि.अनंत गाडगीळ : सन्माननीय दुग्धविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात ३० हजार टन अतिरिक्त दूध भुकटी विक्रीविना पडून असल्याने राज्यातील ३४ दूध भुकटी प्रकल्प संकटात आले असल्याची बाब माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने दूध भुकटी प्रकल्पाबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) जून, २०१८ अखेर राज्यातील शासन, सहकार व खाजगी या तिन्हीही क्षेत्रातील प्रकल्पांचा एकत्रित मिळून दूध भुकटीचा साठा ३०१८३ मे.टन माहे एवढा होता हे खरे आहे.

(२) राज्यात जून अखेर ३०१८३ मे.टन. शिल्लक असलेल्या दूध भुकटी साठ्याच्या विनियोगासाठी शासनाने दिनांक २० जुलै, २०१८ व ३१ जुलै, २०१८ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार प्रतिकिलो निर्यात केलेल्या दूध भुकटीस रुपये ५०/- याप्रमाणे निर्यात प्रोत्साहनपर अनुदान देण्याचा निर्णय घेतला आहे.

तसेच राज्यातील शालेय शिक्षण विभाग, महिला व बाल कल्याण विभाग, आदिवासी विकास विभाग, सामाजिक न्याय विभाग व सार्वजनिक आरोग्य विभाग या विभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या पोषण आहार योजनेतर्गत दूध भुकटी वाटप करण्यात येणार असून यासाठी शालेय शिक्षण विभागाकडून २७ जिल्हयांसाठी निविदा प्रक्रिया सुरु आहे. याव्यतिरिक्त शालेय पोषण आहार योजनेतर्गत ८ जिल्हयांसाठी दुग्धव्यवसाय विभागाकडून शालेय शिक्षण विभागास दूध भुकटी उपलब्ध करून दिली जाणार आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई-अहमदाबाद बुलेट ट्रेन प्रकल्पाबाबत

(१४) * ४४२०७ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४१७६४ ला दिनांक ६ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई-अहमदाबाद बुलेट ट्रेनला विरोध करण्याकरीता कोणत्याही व्यक्ती व संघटनेचा आधार घेणार नसल्याचा ठराव पालघर जिल्ह्यातील डहाणू, पालघर, तलासरी तालुक्यातील ग्रामपंचायतीनी दिनांक ०१/०९/२०१८ रोजी वा त्यासुमारास घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबई-अहमदाबाद बुलेट ट्रेनकरीता उपरोक्त तालुक्यातील किती व कोणत्या प्रकारची जागा संपादित करण्यात येणार आहे, जमीन संपादनाकरीता जमीन मालकांची परवानगी घेण्यात आली आहे काय, याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) पालघर जिल्ह्यातील डहाणू, पालघर व तलासरी या ३ तालुक्यातील भूसंपादनाचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	तालुका	खाजगी जमीन	सरकारी जमीन	वन जमीन	एकूण
१	डहाणू	६३.०३	२.५७	१४.०३	७९.६३
२	पालघर	७४.७९	१०.१५	२४.८०	१०९.७४
३	तलासरी	३०.२६	०.६३	६.०५	३६.९४
	एकूण	१६८.०८	१३.३५	४४.८८	२२६.३१

पालघर, वसई, डहाणू व तलासरी तालुक्यातील नमुना नं. १ ची जाहिर नोटीस प्रसिध्द करण्यात आलेली आहे.

जमीन खाजगी वाटाघाटीद्वारे थेट खरेदी पध्दतीने ताब्यात घेण्यात येणार असल्याने संबंधित जमीन मालकांशी वाटाघाटी होऊनच जमीन घेण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**करमाळा (जि.सोलापूर) तालुक्यातील ऊस उत्पादक
शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत**

(१५) * ४५२२१ डॉ.सुधीर तांबे, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.विक्रम काळे, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.बाळाराम पाटील : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात पुणे विभागातील विशेषतः करमाळा (जि.सोलापूर) तालुक्यात ऊस पिकावर हुमणी अळीचा प्रादुर्भाव झाल्याने ऊस पिकाचे नुकसान झाल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जिल्हा कृषी अधिकारी यांनी सोलापूर जिल्ह्यातील हुमणी अळीच्या प्रादुर्भावामुळे नुकसानग्रस्त ऊस पिकांचे पंचनामे करून अहवाल देण्याचे आदेश दिले असूनही संबंधित तहसिल कार्यालयाने एकाही ठिकाणी ऊसाचे पंचनामे केले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, हुमणी अळीच्या प्रादुर्भावामुळे नुकसानग्रस्त ऊस उत्पादक शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत लोकप्रतिनिधींनी व शेतकऱ्यांनी शासनाकडे मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नुकसानग्रस्त ऊस उत्पादक शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२) हे खरे नाही.

(३) होय.

(४) सोलापूर जिल्ह्यात माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये ऊस पिकांवर हुमणी अळीचा प्रादुर्भाव होऊन झालेल्या नुकसानीचे संयुक्त पंचनामे तालुकास्तरावर कृषी सहायक, तलाठी व ग्रामसेवक यांनी केले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई जिल्हाधिकारी कार्यालयातील सेतू कार्यालयातून
दाखले वेळेत मिळत नसल्याबाबत**

(१६) * ४५४४४ अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई जिल्हाधिकारी कार्यालयातील सेतू कार्यालयातून विद्यार्थी व नागरिकांना ३-४ महिने होऊनही उत्पन्नाचा दाखला, रहिवाशी दाखला वेळेत मिळत नसल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने विद्यार्थी व नागरिकांना दाखले वेळेत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) अशी बाब निदर्शनास आली नाही.

नागरिकांना विविध दाखले/प्रमाणपत्रे विहित मुदतीत मिळण्याच्यादृष्टीने महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम २०१५ अंतर्गत लोकसेवा अधिसूचित करण्यात आल्या आहेत.

नागरिकांच्या सुविधांसाठी मुंबई शहर जिल्ह्यात ३७ "आपले सरकार सेवाकेंद्रे" स्थापन करण्यात आली आहेत. प्रमाणपत्रांसाठी सादर केलेल्या ज्या अर्जांमध्ये त्रुटी असते त्या अर्जाबाबत त्रुटीची पूर्तता करून घेवूनच प्रमाणपत्रे

निर्गमित करण्यात येतात. सामान्यतः त्रुटीमुळे काही प्रकरणी विलंब होतो असे निदर्शनास आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्य परिवहन महामंडळातील कर्मचाऱ्यांना वेतनवाढ देण्याबाबत

(१७) * ४४६२२ श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.रामदास आंबटकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४१७३५ ला दिनांक ६ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य परिवहन महामंडळाच्या कर्मचाऱ्यांनी वेतनवाढीसाठी अघोषित संप केल्यानंतर कर्मचाऱ्यांनी वाढीव वेतनाचे पैसे स्वीकारले मात्र न्यायालयीन प्रक्रिया सुरुच ठेवल्याने वेतन वाढीचा प्रश्न कायम असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या चौथ्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्य परिवहन महामंडळ कर्मचारी संघटनांचा विरोध कायम असल्याने दिनांक ३१ मार्च, २०१६ च्या मूळ वेतनात अधिकची रक्कम देण्याची मागणी कामगार संघटनांनी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१), (२) व (३) सन २०१६-२०२० या कालावधीच्या वेतन कराराबाबत मान्यता प्राप्त संघटनेबरोबर वेळोवेळी झालेल्या बैठकांमध्ये एकमत होऊ न शकल्यामुळे राज्य परिवहन महामंडळातील कामगारांना वेतनवाढीपासून वंचित ठेवणे योग्य नाही, ही बाब विचारात घेऊन मा.मंत्री (परिवहन) तथा अध्यक्ष, म.रा.मा.प. महामंडळ यांनी दिनांक ०१/०६/२०१८ रोजी कामगारांना द्यावयाची वेतनवाढ जाहिर केली आहे. यामध्ये दिनांक ३१/०३/२०१६ रोजीच्या मूळ वेतनाला २.५७ हे गुणक वापरून सुधारीत वेतन निश्चित करण्यात आले. त्यामुळे मूळ वेतनात व्यक्तीपरत्वे व सेवेनुसार २० ते ४० टक्के वाढ झालेली आहे. तसेच विविध भत्यांमध्येही वाढ करण्यात आलेली आहे.

महामंडळाच्या दिनांक ०५/०६/२०१८ रोजीच्या परिपत्रकांन्वये कनिष्ठ वेतनश्रेणी कामगारांना त्यांच्या सेवेनुसार २ आणि ४ जादा वेतनवाढी देण्याबाबतच्या सूचना संबंधितांना देण्यात आलेल्या आहेत. सदर परिपत्रकानुसार ज्या कर्मचाऱ्यांना वेतनवाढ मान्य नसेल, त्यांनी दिनांक ०९/०६/२०१८ पर्यंत प्रशासनास लेखी अर्जाद्वारे कळवावे. त्यांना मा.औद्योगिक न्यायाधिकरणासमोर प्रलंबित असलेला संदर्भ क्र. ३५/२०१८ मधील न्यायाधिकरणाच्या अंतिम निकालाच्या अधिन राहून जुने वेतन दिले जाईल. तथापि, वरीलप्रमाणे जाहिर केलेली वेतनवाढ मान्य नसल्यास कामगारांना राज्य परिवहन महामंडळाच्या सेवेचा राजीनामा देण्याची मुभा देण्यात आली आहे व अशा कामगारांना, चालकांची दरमहा रुपये २०,०००/- व वाहकांची रुपये १९,०००/- इतक्या मानधनासह पाच वर्षासाठी कंत्राटीपध्दतीने नियुक्ती केली जाईल व त्यांना प्रतिवर्षी रुपये २००/- वेतनवाढ देण्यात येईल असा विकल्प देण्यात आलेला आहे. तथापि, महामंडळातील सर्व कामगारांनी वेतनवाढ स्विकारली असून कोणीही वरील कारणामुळे महामंडळाच्या सेवेचा राजीनामा दिलेला नाही. सदरची बाब मा.औद्योगिक न्यायालय वांद्रे, मुंबई येथे अभिनिर्णयार्थ संदर्भासाठी दाखल झालेली असून त्याची सुनावणी सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात 'थायी मांगूर' मासे विक्रीवर बंदी घालण्याबाबत

(१८) * ४४१७२ श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्रीमती स्मिता वाघ, श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रविण दरेकर : सन्माननीय मत्स्यविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) 'थायी मांगूर' माशांमध्ये कॅन्सरवाढीसाठी पोषक असणारे विषाणू शरीरात पसरत असल्याचे निदर्शनास आल्याने 'थायी मांगूर' (क्लारीअस बॅट्राशस) मासे विक्रीवर शासनाने बंदी घातलेली असतानाही राज्यातील विविध भागांमध्ये सदर मासे विक्री होत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने 'थायी मांगूर' मासे विक्रीवर आळा घालण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) हे खरे नाही.

क्लारीअस बॅट्राशस या जातीच्या मांगूर माशांवर शासनाने बंदी घातलेली नाही.

(२) "थायी मांगूर" (क्लारीअस बॅट्राशस) जातीच्या मांगूर माशांवर शासनाने बंदी घातलेली नाही. त्यामुळे "थायी मांगूर" मासे विक्रीवर आळा घालण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागभीड (जि.चंद्रपूर) महसूल सज्यातून वगळण्यात आलेली
गावे पूर्ववत सज्यात समाविष्ट करण्याबाबत**

(१९) * ४४३०४ श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागभीड (जि.चंद्रपूर) महसूल सज्यातील २० गावांना नवनिर्मित अप्पर तहसिलदार कार्यालय तळोधी (बा.) या कार्यक्षेत्रात समाविष्ट केल्याने गावकऱ्यांनी ग्रामसभेत विरोध करून तहसिलदार, नागभीड यांना माहे जून, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निवेदन दिल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर समाविष्ट करण्यात आलेल्या गावांचा विरोध ग्रामपंचायती कडून होत असून याबाबत जिल्हाधिकारी, चंद्रपूर यांना दिनांक ९ जून, २०१८ रोजी प्रस्ताव सादर केला गेला असून यावर कोणतीही कार्यवाही झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर गावे पूर्ववत नागभीड सज्यात समाविष्ट करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२), (३) व (४) उपविभागीय अधिकारी, ब्रम्हपुरी यांनी नवनिर्मित अपर तहसिलदार कार्यालय तळोधी (बा.) या कार्यक्षेत्रात समाविष्ट मिंडाळा, कोसंबी गवळी व किटाळी बोरमाळा साज्यातील २० गावे पूर्ववत नागभीड तहसिलमध्ये समाविष्ट करण्याबाबतचा प्रस्ताव जिल्हाधिकारी, चंद्रपूर यांना सादर केला असून सदर प्रस्ताव जिल्हाधिकारी, चंद्रपूर यांनी दिनांक ०१/१०/२०१८ च्या पत्रान्वये विभागीय आयुक्त, नागपूर विभाग, नागपूर यांना सादर केला आहे.

नवनिर्मित अपर तहसिलदार कार्यालय तळोधी (बा.) या कार्यक्षेत्रात समाविष्ट उक्त तीन सज्यातील २० गावे पूर्ववत नागभीड तहसिल कार्यालयास जोडण्याबाबत विभागीय आयुक्त, नागपूर विभाग, नागपूर यांच्याकडून स्वयंस्पष्ट अभिप्राय मागविण्यात आले आहेत. सदर अभिप्राय प्राप्त झाल्यानंतर तपासून उचित निर्णय घेण्याचे संकल्पित आहे.

राज्यात वाहन निरीक्षकांची रिक्त पदे भरण्याबाबत

(२०) * ४४३०७ डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.शरद रणपिसे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.अमरनाथ राजूरकर, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.हरिसिंग राठोड, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात वाहनांच्या चाचणीसाठी ट्रक उपलब्ध करून देणे तसेच तपासणी करणाऱ्या निरीक्षकांची एक हजारहून अधिक रिक्त पदे भरण्याबाबत मा.उच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेशाची अंमलबजावणी झाली नसल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्यात वाहनांच्या चाचणीसाठी ट्रक उपलब्ध करून देणे व तपासणी करणाऱ्या निरीक्षकांची रिक्त पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१), (२) व (३) अंशतः खरे आहे.

मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार राज्यातील ५० परिवहन कार्यालयांपैकी ३८ कार्यालयांमध्ये ब्रेकटेस्ट ट्रॅक उपलब्ध करून देण्यात आलेले आहेत. तसेच नाशिक कार्यालयात स्वयंचलीत निरीक्षण व प्रमाणिकरण केंद्र उभारण्यात आलेले आहे. उर्वरित ११ कार्यालयांमध्ये ब्रेकटेस्ट ट्रॅक उपलब्ध करून देण्याचे काम प्रगतीपथावर आहे.

मा.उच्च न्यायालयाचे आदेश विचारात घेऊन मोटार वाहन विभागात ७०० सहायक मोटार वाहन निरीक्षक व ३०० मोटार वाहन निरीक्षकांची पदे निर्माण करण्यात आलेली आहेत.

सहायक मोटार वाहन निरीक्षकांची रिक्त असलेली १८८ पदे व नव्याने निर्माण करण्यात आलेल्या पदांपैकी ६७० पदे अशा एकूण ८५८ पदांसाठीचे मागणीपत्र महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगास पाठविण्यात आले होते. त्यापैकी ८३२ पदांसाठी लोकसेवा आयोगाकडून शिफारशी प्राप्त झालेल्या आहेत. तथापि, मा.उच्च न्यायालयाने रिट याचिका क्र. १२७०/२०१८ मध्ये सहायक मोटार वाहन निरीक्षकांच्या २०१६ च्या सेवाप्रवेश नियमातील काही तरतूदी रद्द बातल ठरवलेले आहे. त्यानुषंगाने पुनर्विलोकन अर्ज दाखल करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

याशिवाय या संवर्गातील उर्वरित २४० जागा भरण्यास मान्यता देण्याचा प्रस्ताव अ.मु.स (सेवा) यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीसमोर सादर करण्याची विनंती सामान्य प्रशासन विभागास करण्यात आलेली आहे.

मोटार वाहन विभागातील मोटार वाहन निरीक्षक हे पद १००% पदोन्नतीने भरले जात असून, ९५ सहायक मोटार वाहन निरीक्षकांना मोटार वाहन निरीक्षक पदी पदोन्नती देण्यात आलेली आहे.

**मुंबई-पुणे द्रुतगती महामार्गावरील खालापूर येथील
भूखंड वाटपात अनियमितता झाल्याबाबत**

(२१) * ४४०३६ श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४२१९१ ला दिनांक १३ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई-पुणे द्रुतगती महामार्गावरील खालापूर येथील फूड मॉल, ट्रक टर्मिनलसाठी महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाने (एमएसआरडीसी) केलेल्या भूखंड वाटपात अनेक प्रकारच्या अनियमितता झाल्यामुळे सुमारे दोन हजार कोटी रुपयांचा गैरव्यवहार झाल्याचे निदर्शनास आल्याप्रकरणी तसेच या महामार्गावरील अन्य भूखंड वाटपात झालेल्या अनियमिततेसंदर्भात सुरु करण्यात आलेल्या चौकशीचा अहवाल महामंडळास प्राप्त झाला असून त्याची चौकशी पूर्ण करण्यात आली आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने गैरव्यवहार करणाऱ्या दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) या संदर्भात चौकशी अहवाल दिनांक ३१/०१/२०१८ रोजी प्राप्त झाला असून दिनांक १५ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाच्या संचालक मंडळासमोर सादर करण्यात आला. सदर अहवाल संचालक मंडळाच्या दिनांक ४ मे, २०१८ रोजीच्या बैठकीत चर्चिला गेला असून मौजे ठाणेन्हावे येथील ट्रक टर्मिनल संदर्भातील अहवालास संचालक मंडळाने स्विकृती दिली. या संदर्भात मा.सभापती, विधान परिषद यांच्या दालनातील बैठकीनंतर संचालक मंडळासमोर सादर करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत. दिनांक १ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी मा.सभापती, विधान परिषद यांच्या दालनात बैठक घेण्यात आली.

- (२) समितीच्या अहवालानुसार निविदा छाननी प्रक्रियेतील प्रशासकीय त्रुटी वगळता अन्य कोणतेही तथ्य आढळून आले नसल्यामुळे कोणालाही दोषी ठरविण्यात आलेले नाही व त्यामुळे कार्यवाही करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पारशिवनी (जि.नागपूर) तालुक्यात बायोमॅट्रीक मशीन
विनावापर पडून असल्याबाबत**

(२२) * ४४००२ प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात विशेषतः पारशिवनी (जि.नागपूर) तालुक्यात कर्मचाऱ्यांची वेळेत उपस्थिती नोंद व्हावी याकरीता लावण्यात आलेल्या बायोमॅट्रीक मशीन बंद पडल्याने सदरहू मशीन विनावापर पडून असल्याचे दिनांक २/९/२०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) पारशिवनी तहसिल कार्यालयातील बायोमॅट्रीक मशीन देखभाल दुरुस्तीच्या कराराची मुदत संपल्याने बंद आहे. तथापि, जिल्हाधिकारी कार्यालय नागपूर येथे नवीन बायोमॅट्रीक मशीन (आधार लिंक केलेली) खरेदी करण्याची कार्यवाही जिल्हाधिकारी कार्यालय स्तरावर सुरू असून मशीन खरेदी केल्यानंतर सदर मशीनी जिल्ह्यातील सर्व महसूली कार्यालयात लावण्याचे नियोजित आहे.

सायन-पनवेल महामार्ग महानगरपालिकेकडे हस्तांतरण करण्याबाबत

- (२३) * ४५०९४ श्री.बाळाराम पाटील : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) मानखुर्द ते पनवेल या २२ कि.मी. अंतराच्या सायन-पनवेल महामार्गाचे ५ वर्षापूर्वी रुपये १२०० कोटी खर्च करून काँक्रीटकरण करण्यात आले असून या रस्त्यांपैकी १९ कि.मी. चा भाग नवी मुंबई महानगरपालिकेकडे वर्ग करण्यात यावा म्हणून नवी मुंबई महानगरपालिकेने सार्वजनिक बांधकाम विभागास तीन स्मरणपत्र पाठवूनही सदरहू रस्ता महानगरपालिकेकडे हस्तांतरण करण्यात आला नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू रस्त्याची देखभाल व दुरुस्तीअभावी दुरवस्था झाली असल्याने वाहतुकदारांची गैरसोय होत असून रस्त्यांवरील खड्ड्यांमुळे वाहतुक कोंडी होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, तुर्भे, सानपाडा, शिखणे, सी.बी.डी. कोपरी येथे खड्ड्यांमुळे वाहतुक कोंडी झाल्याने, तसेच रस्त्यांच्या दुरवस्थेमुळे अपघात होऊन जिवित व वित्तहानी झाल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू रस्ता महानगरपालिकेकडे हस्तांतरण करून रस्त्यांची देखभाल व दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे आहे.

सायन-पनवेल या द्रुतगती मार्गावरील नवी मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रातील (वाशी ते बेलापूर पर्यंतचा) भाग महानगरपालिकेकडे हस्तांतरित करण्याबाबत महापौर, नवी मुंबई महानगरपालिका यांनी पत्रव्यवहार केला आहे.

याबाबत महानगरपालिकेसोबत पत्रव्यवहार करण्यात येत असून सदर हस्तांतरणासंदर्भात अद्याप अंतिम निर्णय झालेला नाही.

(२) व (३) अंशतः खरे आहे.

बांधा, वापरा व हस्तांतरित करा या तत्वावर सायन-पनवेल या द्रुतगती मार्गाचे काम उद्योजकास देण्यात आले होते. उद्योजकाने सदर प्रकल्प एकतर्फी सोडून दिल्याने देखभाल दुरुस्तीअभावी तसेच पावसामुळे सदर मार्गावर खड्डे पडले होते.

तथापि, सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत सदर मार्गाची दुरुस्ती करण्यात आली असून सदर रस्ता वाहतुकीस सुरक्षित व सुरळीत ठेवण्यात आला आहे.

(४) सायन-पनवेल या द्रुतगती मार्गावरील नवी मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रातील (वाशी ते बेलापूर पर्यंतचा) भाग महानगरपालिकेकडे हस्तांतरित करण्याबाबत महानगरपालिकेसोबत पत्रव्यवहार करण्यात येत आहे.

सायन-पनवेल या द्रुतगती मार्गावरील खड्डे दुरुस्त करण्यात आले असून शिल्लक लांबीतील रस्त्याचे काँक्रीटीकरणाचे काम सुरु करण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

सोलापूर येथे पशुवैद्यकीय महाविद्यालय सुरु करण्याबाबत

(२४) * ४४२६३ श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.श्रीकांत देशपांडे :

सन्माननीय पशुसंवर्धन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सोलापूर येथे पशुवैद्यकीय महाविद्यालय नसल्यामुळे सोलापूर जिल्ह्यामधील व लगतच्या परिसरातील विद्यार्थी, शेतकरी व त्यांच्याशी निगडित असलेल्या घटकावर विपरीत परिणाम होत असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सोलापूर येथे पशुवैद्यकीय महाविद्यालय सुरु करण्यासाठी आवश्यक असणारी जमीन मौ. बाळे (ता.उत्तर सोलापूर) या भागातील शेतकरी शासनाच्या धोरणानुसार वाटाघाटीने देण्यास तयार असल्याचे शेतकऱ्यांनी लोकप्रतिनिधीमार्फत शासनास कळविले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने शेतकऱ्यांच्या जमिनी वाटाघाटीने संपादित करून सोलापूर येथे नवीन पशुवैद्यकीय महाविद्यालय सुरु करण्यासाठी आवश्यक निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) हे खरे नाही.

विद्यापीठाचे पुणे विभागात सातारा जिल्ह्यात क्रांतीसिंह नाना पाटील पशुवैद्यक महाविद्यालय अस्तित्वात असल्याने सोलापूर जिल्ह्यातील विद्यार्थी व शेतकरी, त्यांच्याशी निगडीत असलेल्या बाबींचे महाविद्यालयातर्फे निराकरण करण्यात येते. तसेच उद्गीर, जि.लातूर येथे सुध्दा या विद्यापीठाचे पशुवैद्यक महाविद्यालय कार्यान्वित आहे. उद्गीर ते सोलापूर यातील अंतर १५१ किलोमीटर आहे.

(२) होय.

लोकप्रतिनिधीमार्फत सोलापूर येथे पशुवैद्यकीय महाविद्यालय सुरु करण्यासाठी खाजगी जमीन उपलब्ध होऊ शकत असल्यामुळे अशी खाजगी जमीन संपादित करून पशुवैद्यक महाविद्यालय सुरु करण्याबाबत निवेदन प्राप्त झाले आहेत.

(३) याबाबत महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ, नागपूर यांच्याकडून आवश्यक तो प्रस्ताव मागविण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मोर्शी ते अचलपूर (जि.अमरावती) राष्ट्रीय महामार्गाचे
काम निकृष्ट दर्जाचे झाल्याबाबत**

(२५) * ४४८३७ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मोर्शी ते अचलपूर (जि.अमरावती) येथील राष्ट्रीय महामार्गाचे काम करणारी कंपनी रस्त्याचे क्युरींग व्यवस्थितपणे करित नसल्याने हा रस्ता

निकृष्ट दर्जाचा असून त्यावर ठिकठिकाणी भेगा पडल्या असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी स्थानिक नागरीक कंपनीच्या कार्यालयात तक्रार करण्यास गेले असता कंत्राटदारांनी स्थानिक नागरिकांशी गैरवर्तन केले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू काम अन्य कंपनीकडे वर्ग करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

सदरील राष्ट्रीय महामार्ग ३५३ जे मधील मोर्शी ते अचलपूर या रस्त्याच्या ५३.७२ कि.मी. दुपदरीकरणाचे काम प्रगतीत असून सदर काँक्रीट रस्त्याचे क्युरींग, सडक परिवहन मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे विनिर्देश पुस्तिकेनुसार (MORTH) सुरु असून कुठेही भेगा पडल्याचे निदर्शनास आलेले नाही.

(२) हे खरे नाही.

सदर प्रकरणी कंत्राटदाराने स्थानिक नागरिकांशी गैरवर्तन केल्याची तक्रार क्षेत्रिय कार्यालयास प्राप्त नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

अमळनेर (जि.जळगांव) येथे मध्यवर्ती तालुका

प्रशासकीय इमारत उभारण्याबाबत

(२६) * ४५०२९ श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमळनेर (जि.जळगांव) येथील अनेक शासकीय कार्यालये मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारती नसल्यामुळे भाडे तत्वावर इमारतीमध्ये कार्यरत असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, अमळनेर येथे मध्यवर्ती तालुका प्रशासकीय इमारत उभारणीबाबतचा प्रस्ताव शासनाकडे सादर करण्यात आला असून सदर प्रस्तावावर निधी व निकष या आधारे प्रशासकीय मान्यता देण्याची प्रगतीत असलेली कार्यवाहीची सद्यःस्थिती काय आहे व ती केव्हा पूर्ण होणार आहे,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून आवश्यक निधी उपलब्ध करणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) अमळनेर येथे मध्यवर्ती तालुका प्रशासकीय इमारत बांधकाम याबाबतचे रुपये १४०३ लक्ष किंमतीचे अंदाजपत्रक प्राप्त झाले असून त्या प्रस्तावाची तांत्रिक तपासणी प्रगतीत आहे. मार्च, २०१९ मधील अर्थसंकल्पात निधीच्या उपलब्धतेनुसार समाविष्ट करण्याचे नियोजन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

निंबा फाटा-तेल्हारा (जि.अकोला) राज्य मार्ग दुरवस्थेत असल्याबाबत

- (२७) * ४४४२७ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) निंबा फाटा-तेल्हारा (जि.अकोला) राज्य मार्गाचे काम प्रलंबित असल्यामुळे दुरवस्थेत असलेल्या महामार्गावर अपघाताचे प्रमाण वाढले असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त राज्य मार्गाच्या कामाकरीता शासनाने निधी मंजूर करुनही सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून रस्त्याचे काम सुरु करण्यात आले नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू रस्त्याचे काम सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) निंबा फाटा ते अडसुळ रस्ता नव्याने दर्जोन्नत होऊन राष्ट्रीय महामार्ग (५४८-सी) शेगांव देवरी अकोट या रस्त्यामध्ये समाविष्ट झालेला आहे. तसेच अडसुळ तेल्हारा हा रस्ता राज्यमार्ग क्र. २७९ दर्जाचा असून, सदर रस्ता शासनाच्या हायब्रिड अॅन्युईटी कार्यक्रमांमध्ये डिसेंबर, २०१६ च्या अर्थसंकल्पामध्ये समाविष्ट झालेला आहे.

सदर रस्त्यास हायब्रिड अॅन्युईटी अंतर्गत तांत्रिक मान्यता प्राप्त करून या कामाची निविदा ५ वेळा प्रसिध्द करण्यात आली होती. परंतु सदर निविदेस कोणत्याही कंत्राटदाराने प्रतिसाद दिलेला नसल्याने, सदर कामाची नव्याने निविदा काढण्यात आली असून, त्यास प्रतिसाद मिळालेला आहे. निविदा प्रस्तावास मान्यता मिळताच कामास सुरुवात करण्यात येत आहे.

तसेच सदर रस्ता शासनाच्या हायब्रिड अॅन्युईटी अंतर्गत मंजूर असल्याने रस्त्यावरील खड्डे भरण्यात आलेले असून रस्ता सुस्थितीत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्य परिवहन महामंडळाच्या बस स्थानकांवर स्वस्त औषध
(जेनेरिक औषध) दुकाने उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(२८) * ४५४२५ श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३८०४३ ला दिनांक १ मार्च, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या (एसटी) स्थानकांत स्वस्त दरात जेनेरिक औषध दुकान सुरु करण्याबाबत ६ निविदाकारांनी तयारी दाखविल्यामुळे राज्यातील एसटी स्थानकात माफक दरात औषधे मिळणार असल्याचे दिनांक ३० ऑगस्ट, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) व (२) राज्य परिवहन महामंडळाच्या बसस्थानकांवर जेनेरिक औषधालय सुरु करण्याकरीता महामंडळाद्वारे दिनांक ०७/०७/२०१८ रोजी ई-निविदा प्रसिध्द करण्यात आली, त्यामध्ये एकूण ६ निविदाकारांनी भाग घेतला. दिनांक २९/०८/२०१८ रोजी तांत्रिक निविदा उघडण्यात आली व निविदा छाननी समितीद्वारे निविदा पात्रता अटीनुसार ६ निविदाकारापैकी ४ निविदाकार अपात्र ठरले आहेत. आर्थिक निविदा उघडण्यात आल्या आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई व उपनगरांमधील आरे दूध विक्री केंद्रांची फेरनिविदा काढण्याबाबत

(२९) * ४४६८५ श्री.सुभाष झांबड, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर :
सन्माननीय दुग्धविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
(१) मुंबई व उपनगरांमधील शासनाने भाडेतत्वावर दिलेल्या आरे दूध विक्री केंद्रात केंद्र चालकांनी सॅडविच, थंड पेये व इतर छोटे उद्योग सुरु केल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने भाडेतत्वावर दिलेली सदर केंद्रे बंद करून त्यांच्या फेरनिविदा काढण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) हे खरे आहे.
(२) आरे दूध विक्री केंद्राच्या तपासणीसाठी निश्चित केलेल्या कृति आराखड्यानुसार ज्या केंद्रावर अनियमितता आढळून आल्या त्या केंद्र चालकांना नोटीसा बजावण्यात येऊन केंद्रे सिल करण्यात आली होती. विहित नियमाची पूर्तता करित असलेल्या केंद्र चालकांना रुपये १५०००/- इतक्या दंडाची आकारणी करण्यात येऊन सुधारण्याची एक संधी देण्यात आली. संधी

देऊनही सुधारणा केली नाही अशा ९२ केंद्र चालकांची केंद्रे शासनाच्या ताब्यात घेण्यात आलेली आहेत. शासन निर्णय दिनांक ०७/०७/२०११ व २७/०७/२०११ अन्वये निश्चित धोरणानुसार शासनाच्या ताब्यात असलेल्या ९२ दूध केंद्रांचे वाटप पारदर्शकपणे आयुक्त (दुग्ध) यांच्या स्तरावरून करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर-समृद्धी महामार्गाकरीता संपादित करण्यात आलेल्या जमिनीचा मोबदला देण्याबाबत

(३०) * ४४८३२ अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम

(सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर-मुंबई शीघ्रसंचार द्रुतगती मार्ग (महाराष्ट्र समृद्धी महामार्ग) करीता सूर्यप्रकाश दहात्रे व इतर शेतकरी, रा.वारंगी (ता.मालेगांव, जि.वाशिम) यांच्या संपादित करण्यात आलेल्या जमिनीची प्रतवारी शासकीय नियमानुसार योग्यरितीने मिळाली नसल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू शेतकऱ्यांकडे बागायती शेती असताना त्यांना कोरडवाहू जमिनीचा मोबदला देण्याचे निश्चित करण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासन निर्णयानुसार बागायत व कोरडवाहू जमिनीच्या मोबदल्यात तफावत असल्याने शेतकऱ्यांवर अन्याय झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित शेतकऱ्यांना बागायती जमिनीचा मोबदला देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) श्री.सूर्यप्रकाश दहात्रे व इतर यांनी महाराष्ट्र महामार्ग अधिनियमाच्या कलम १८ च्या उप-कलम (१) अन्वये संपादनाबाबत अंतिम अधिसूचना प्रसिध्द झाल्यानंतर, कलम १९-ब च्या उप-कलम (६) च्या अनुषंगाने दिनांक २०/०८/२०१८ रोजी मौजे रिधोरा, ता.मालेगाव येथील गट नं. ४७ या जमिनीच्या प्रतवारीनुसार मोबदला मिळणेबाबत उपविभागीय अधिकारी, वाशिम यांचेकडे अर्ज दाखल केला आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे नाही.

(४) महाराष्ट्र महामार्ग अधिनियमानुसार जमिनीचा मोबदला निश्चित करतेवेळी उपविभागीय अधिकारी, वाशिम हे सदर अर्जासंबंधी निर्णय घेणार आहेत.

(५) प्रश्नच उद्भवत नाही.

शासकीय जमीन खरेदी-विक्रीच्या निर्णयाचा पुनर्विचार करण्याबाबत

(३१) * ४४२३० श्री.आनंदराव पाटील, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील जमीन खरेदी विक्रीतून मोठ्या प्रमाणावर महसूल शासनाकडे जमा होतो परंतु या शासकीय जमिनी विकासकाच्या फायद्यासाठी नाममात्र शुल्क आकारून मालकी हक्काने विकासकास देण्यात येत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त निर्णयामुळे राज्याचे रुपये २८ हजार कोटींचे नुकसान होणार असल्याने सदर निर्णयाचा पुनर्विचार करण्यात येणार आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) दिनांक २५/०९/२०१८ रोजी झालेल्या मंत्रिमंडळ बैठकीमध्ये घेण्यात आलेल्या निर्णयानुसार कृषिक, रहिवासी व वाणिज्यीक प्रयोजनासाठी भाडेपट्ट्याने अथवा कब्जेहक्काने प्रदान केलेल्या शासकीय जमिनीचा धारणाधिकार वर्ग-१ मध्ये रुपांतरित करण्यासाठी प्रकरणाच्या वस्तुस्थितीप्रमाणे धोरण लागू झाल्यापासून पहिल्या तीन वर्षात वार्षिक मुल्य दर तक्त्यातील दराप्रमाणे संबंधित जमिनीच्या किंमतीच्या २५% ते ५०% अधिमूल्य व तदनंतर अशा किंमतीच्या ५०% ते ७५% अधिमूल्य आकारण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यानुसार विधी व न्याय विभागाच्या सल्ल्याने नियमांचे प्रारूप अंतिम करून प्रसिध्द करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. अशा धारणाधिकार रुपांतरणामुळे व्यवसाय सुगमता वाढणार असून धारणाधिकार रुपांतरणातून अल्पकालावधीत भरीव महसूल प्राप्ती अपेक्षित आहे. त्यामुळे सदर निर्णयाचा पुनर्विचार करण्याचे संकल्पित नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अंबाजोगाई (जि.बीड) उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालयातील
रिक्त पदे भरण्याबाबत**

(३२) * ४५२५३ श्री.विनायकराव मेटे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४२६२४ ला दिनांक ६ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अंबाजोगाई (जि.बीड) तालुक्यातील प्रादेशिक परिवहन कार्यालयामध्ये पूर्ण वेळ अधिकारी/कर्मचारी नसल्यामुळे तेथील नागरिकांना नागरी सेवा सुविधा पुरविण्यात गैरसोय होत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत अंबाजोगाई प्रादेशिक परिवहन कार्यालयात अधिकारी/कर्मचारी यांची पूर्णवेळ सेवा देण्याबाबत स्थानिक नागरिकांनी शासनाकडे निवेदन, मोर्चे, आंदोलन करूनही शासनाने कोणतीही कार्यवाही केली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून उक्त कार्यालयात पूर्णवेळ सेवा न देणाऱ्या अधिकारी व कर्मचारी यांच्यावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१), (२) व (३) शासन सेवेतील पदोन्नतीमधील आरक्षणाबाबत न्यायालयीन प्रकरणामुळे आरक्षित पदे भरण्यास प्रतिबंध असल्याने पदोन्नत कोट्यातील काही पदे रिक्त आहेत.

मोटर वाहन विभागातील मोटर वाहन निरीक्षक हे पद १००% पदोन्नतीने भरले जात असून, ९५ सहायक मोटर वाहन निरीक्षकांना मोटर वाहन निरीक्षक पदी पदोन्नती देण्यात आलेली आहे.

सहायक मोटर वाहन निरीक्षकांची रिक्त असलेली १८८ पदे व नव्याने निर्माण करण्यात आलेल्या पदांपैकी ६७० पदे अशा एकूण ८५८ पदांसाठीचे मागणीपत्र महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगास पाठविण्यात आले होते. त्यापैकी ८३२ पदांसाठी लोकसेवा आयोगाकडून शिफारशी प्राप्त झालेल्या आहेत. तथापि, मा.उच्च न्यायालयाने रिट याचिका क्र. १२७०/२०१८ मध्ये सहायक मोटर वाहन निरीक्षकांच्या २०१६ च्या सेवाप्रवेश नियमातील काही तरतूदी रद्द बातल ठरवलेल्या आहेत त्यानुषंगाने पुनर्विलोकन अर्ज दाखल करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. याशिवाय या संवर्गातील उर्वरीत २४० जागा भरण्यास मान्यता देण्याचा प्रस्ताव अ.मु.स. (सेवा) यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीसमोर सादर करण्याची विनंती सामान्य प्रशासन विभागास करण्यात आलेली आहे.

उपप्रादेशिक परिवहन अधिकारी, अंबाजोगाई या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार उपप्रादेशिक परिवहन अधिकारी, लातूर यांना देण्यात आला आहे. प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, लातूर व उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालय, उस्मानाबाद येथील एका सहायक मोटर वाहन निरीक्षकाची प्रत्येक महिन्यात आळीपाळीने उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालय, अंबाजोगाई येथे नियुक्ती करण्यात येते. तसेच प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, लातूर येथील २ लिपिक-टंकलेखकांना उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालय, अंबाजोगाई येथे प्रतिनियुक्ती देण्यात आली आहे.

उपलब्ध अधिकारी/कर्मचारी यांचेमार्फत नागरीकांना सेवा पुरविण्यात येत असून उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालय, अंबाजोगाई येथे कामकाज प्रलंबित नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

यवतमाळ जिल्ह्यात नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत

(३३) * ४४३७६ श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री

पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यात सन २०१८-१९ मध्ये आलेल्या नैसर्गिक आपत्तीत ६२ हजार शेतकऱ्यांचे पिकांचे नुकसान झाल्याचे माहे जुलै-ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कृषी व महसूल विभागाने याबाबतचा संयुक्त अहवाल शासनास सादर केला असून नुकसान भरपाईसाठी रुपये ४५ कोटींची मागणी नोंदवली असून नुकसानीची मदत शेतकऱ्यांना मिळाली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, पंतप्रधान पीक विमा योजनेत नुकसानग्रस्तांना २४ तासात २५ टक्के रक्कम देण्याचे आदेश असताना प्रत्यक्षात या आदेशाची अंमलबजावणी झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून यवतमाळ जिल्ह्यातील बाधित शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) होय.

(३) हे खरे नाही.

यवतमाळ जिल्ह्यामधील नेमणूक झालेल्या इफको टोकियो जनरल इन्शुरन्स कंपनी लिमिटेड या विमा कंपनीकडे स्थानिक आपत्ती या बाबीतर्गत शेतकऱ्यांकडून एकूण ६४७५ नुकसान भरपाई सूचना प्राप्त झाल्या

असून ६४७५ ठिकाणी सर्वेक्षण पूर्ण झाले आहे. योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार राज्य केंद्र अनुदानाचा प्रथम हप्ता अनुदान वितरण झाल्यानंतर नुकसान भरपाई अदायगीची तरतुद आहे. राज्य शासनाकडून विमा हप्ता अनुदान वितरणाची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) माहे जून, जुलै व ऑगस्ट, २०१८ मध्ये यवतमाळ जिल्ह्यात ६२६०३ शेतकऱ्यांचे ४९६४८.६३ हेक्टर क्षेत्राचे नुकसान झाले आहे. विभागीय आयुक्तांकडून संयुक्त अहवाल प्राप्त झालेले नाहीत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

धसई (ता.मुरबाड, जि.ठाणे) येथे पेव्हर ब्लॉक बसविण्याच्या कामात गैरव्यवहार झाल्याबाबत

(३४) * ४४०९१ अॅड.अनिल परब : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) धसई (ता.मुरबाड, जि.ठाणे) येथे पर्यटन विकास निधीमधून पेव्हर ब्लॉक बसविण्याच्या कामाकरीता मंजूर झालेला निधी ठेकेदाराने पेव्हर ब्लॉकचे काम न करता सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे अधिकारी व ठेकेदार यांनी संगनमत करून बनावट देयके सादर करून रुपये ८ लाख ५० हजारांचा निधीचा गैरव्यवहार केल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी ग्रामस्थांनी गैरव्यवहार करणाऱ्या दोषींवर कारवाई करण्याची मागणी जिल्हाधिकारी, ठाणे यांच्याकडे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून गैरव्यवहार करणाऱ्या दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

तथापि, निवेदन प्राप्त झाले आहे.

(२) जिल्हाधिकारी, ठाणे यांच्याकडे निवेदन प्राप्त झाल्याचे आढळून येत नाही.

(३) धसई (ता.मुरबाड, जि.ठाणे) येथे पर्यटन विकास निधीमधून धसई धरणाजवळ पेव्हर ब्लॉक बसविण्याचे काम पूर्ण करण्यात आलेले असून त्यापोटी कंत्राटदाराचे रुपये ७,४१,५७७/- चे देयक पारित करण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सिंदखेडराजा (जि.बुलढाणा) तालुक्यातील आत्महत्याग्रस्त
शेतकऱ्यांच्या कुटुंबियांना मदत देण्याबाबत**

(३५) * ४५३९८ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिंदखेडराजा (जि.बुलढाणा) तालुक्यातील श्री गजानन जायभाये या तरुण शेतकऱ्याने नापिकी आणि कर्जबाजारीपणामुळे त्रासून विषप्राशन करून स्वतःच रचलेल्या सरणावर जाळून घेवून आत्महत्या केली असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या कुटुंबियास मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) शासन निर्णय, दिनांक २३ जानेवारी, २००६ मधील निकषानुसार जिल्हास्तरीय समितीच्या बैठकीमध्ये सदर प्रकरण पात्र ठरविण्यात आले असून आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्याची पत्नी श्रीमती यशोदा गजानन जायभाये यांना रुपये १.०० लक्ष ची आर्थिक मदत देण्यात आली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**ताडदेव (मुंबई) प्रादेशिक परिवहन कार्यालयास लागलेल्या
आगीसंदर्भात चौकशी करण्याबाबत**

(३६) * ४४८८१ श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड.हुस्नबानू खलिफे : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ताडदेव (मुंबई) प्रादेशिक परिवहन कार्यालयास लागलेल्या आगीत शेकडो संगणक तसेच महत्वाची कागदपत्रे जळून नष्ट झाल्याचे दिनांक ५ ऑगस्ट, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी करून प्रादेशिक परिवहन कार्यालयास लागलेल्या आगीसंदर्भात कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, मुंबई (मध्य) या कार्यालयातील "सी" ब्लॉक येथे दिनांक ०५ ऑगस्ट, २०१८ रोजी लागलेल्या आगीमध्ये ५० संगणक, फर्निचर व अनुज्ञप्तीबाबतची कागदपत्रे जळाली आहेत. तथापि, सदर कागदपत्रे वाहन ४.० या संगणकीय प्रणालीवर जतन करण्यात आली असल्यामुळे ती सुरक्षित आहेत.

(२) शासनाने यासंदर्भात अहवाल मागविला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

सारखणी-मांडवी (ता.किनवट, जि.नांदेड) येथील

अवैध गौण खनिज उत्खनन रोखण्याबाबत

(३७) * ४४९७९ श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सारखणी-मांडवी (ता.किनवट, जि.नांदेड) येथील वनक्षेत्रा जवळील असलेल्या डोंगराच्या पायथ्याशी अवैधरीत्या गौण खनिज उत्खनन होत असल्याचे माहे जुलै, २०१८ च्या शेवटच्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून अवैधरीत्या गौण खनिज उत्खनन करणाऱ्यावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
 (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) अशी बाब निदर्शनास आलेली नाही.
 (२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**बेलदार समाजाला खाणपट्टा किंवा खनिज
 उत्खनन परवाना मंजूर करण्याबाबत**

(३८) * ४४०३९ श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.शरद रणपिसे, श्री.आनंदराव पाटील, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.जनार्दन चांदूरकर : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात बेलदार समाजाचा दगड फोडणे व मातीकाम हे पारंपारिक व्यवसाय व प्रमुख उदरनिर्वाहाचे साधन असतानाही शासनाने महसूल व वन विभागाच्या दिनांक १२/०१/२०१८ रोजीच्या अधिसूचनेतील नियमात बदल करून फक्त कुंभार व वडार समाजाला खाणपट्टा किंवा खनिज उत्खनन परवाना मंजूर करण्याबाबत निर्णय घेतला आहे, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, उक्त निर्णयामध्ये बदल करून बेलदार समाजाचा यामध्ये समावेश करण्याबाबत अध्यक्ष, महाराष्ट्र बेलदार भटका समाज संघटना व लोकप्रतिनिधींनी मा.मुख्यमंत्री व मा.महसूल मंत्री यांच्याकडे दिनांक ०१/०८/२०१८ रोजी वा त्यासुमारास लेखी मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
 (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून बेलदार समाजाला दगड माती रॉयल्टीमध्ये सूट देण्याबाबत व खाणपट्टा किंवा खनिज उत्खनन परवाना मंजूर करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) पिढीजात कुंभाराच्या कुटुंबास वर्षाला ५०० ब्रासपर्यंत माती उत्खननाकरीता कोणत्याही खाजगी किंवा सरकारी पडीक जमिनीतून स्वामित्वधन न आकारता परवाना देण्याबाबतची तरतूद महाराष्ट्र जमीन महसूल (गौण खनिजाचे उत्खनन व ती काढून नेणे) नियम, १९६८ च्या नियम ४ मध्ये करण्यात आली असून त्याबाबत दिनांक २१/०७/२०१४ रोजी अधिसूचना प्रसिध्द करण्यात आली आहे.

पारंपारिक स्वरूपात हाताने दगड फोडण्याचा व्यवसाय करीत असलेल्या वडार समाजातील कुटुंबास वर्षाला २०० ब्रासपर्यंत दगड उत्खननाकरीता कोणत्याही खाजगी किंवा सरकारी पडीक जमिनीतून स्वामित्वधन न आकारता परवाना देण्याबाबतची तरतूद महाराष्ट्र जमीन महसूल (गौण खनिजाचे उत्खनन व ती काढून नेणे) नियम, १९६८ मध्ये नियम ४ अ अन्वये नव्याने अंतर्भूत करून करण्यात आलेली आहे. त्याबाबत दिनांक ७ मार्च, २०१५ रोजी अधिसूचना प्रसिध्द करण्यात आली आहे.

पिढीजात कुंभार व वडार समाजातील व्यक्तींना अर्ज केल्यावर खाणपट्टा किंवा खाणपरवाना मंजूर करण्याबाबतची उपरोक्त प्रमाणे निश्चित केलेली कार्यपध्दती सुरु ठेवण्याबाबत तरतूद महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियम) नियम, २०१३ मधील नियम ९ नव्याने दाखल करून करण्यात आली आहे. याबाबत दिनांक १२/०१/२०१८ रोजी अधिसूचना प्रसिध्द करण्यात आली आहे.

(२) होय, सदर निवेदन प्राप्त झालेले आहे.

(३) बेलदार समाजाला दगड व मातीच्या उत्खननाच्या स्वामित्वधनामध्ये सवलत देण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनस्तरावर तपासण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

खामगांव-शेगांव महामार्गाचे चौपदरीकरणाचे काम

निकृष्ट दर्जाचे झाल्याबाबत

(३९) * ४५१९२ श्री.विप्लव बाजोरिया : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) खामगांव-शेगांव महामार्गाचे चौपदरीकरणाचे काम गत दोन वर्षांपासून संधगतीने सुरु असून रस्त्यांचे बांधकाम निकृष्ट दर्जाचे झाल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, गुणवत्ता नियंत्रक पथकाच्या पाहणीत रस्त्याचे काम निकृष्ट दर्जाचे आढळून आल्यामुळे सार्वजनिक बांधकाम विभागाने निकृष्ट दर्जाच्या कामामुळे ३०० मीटरचा रस्ता रद्द केल्याने कंत्राटदाराने तयार केलेला रस्ता खोदण्यास सुरुवात केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) खामगांव-शेगांव-अकोट या राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ५४८-सी रस्त्यामधील खामगांव ते शेगांव या २२.८० कि.मी. लांबीचे काम सुरुवातीस संधगतीने सुरु होते. तथापि, सद्यःस्थितीत सदर काम व्यवस्थित सुरु असून विहित मुदतीच्या आत म्हणजे दिनांक २९/०५/२०१९ पूर्वी काम करण्याचे नियोजन आहे.

तसेच सदर कामाच्या मंजूर वावामध्ये पेव्हमेंट क्वालीटी काँक्रीटच्या पूर्वी (PQC पूर्वी) ड्राय लीन काँक्रीट (DLC) करावयाचे आहे. त्यानुसार या रस्त्याच्या सा.क्र. ५/०० ते ५/३०० (डावी बाजू) या ३०० मीटर लांबीतील करण्यात आलेल्या ड्राय लीन काँक्रीटवरून PQC करण्याआधीच वाहतुक गेल्यामुळे त्या थराचा पृष्ठभाग समपातळीत राहिला नाही. यास्तव सदर लांबीतील ड्राय लीन काँक्रीट (DLC) काढून पुन्हा नव्याने करून घेण्यात आले आहे. त्यामुळे सदर काम निकृष्ट दर्जाचे झाले आहे, हे म्हणणे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गिरगाव (मुंबई) चौपाटी बंदर परिसरातील कोळी समाजाचे
पुनर्वसन करण्याबाबत**

(४०) * ४५२९४ श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.शरद रणपिसे, श्री.आनंदराव पाटील, आर्कि.अनंत गाडगीळ, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.मोहनराव कदम, श्री.हरिसिंग राठोड, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गिरगाव (मुंबई) चौपाटी बंदर परिसरात कोळी समाज १०० वर्षापासून रहात असून या भूमीपुत्रांना बिर्ला केंद्राच्या मागे स्थलांतरीत करण्यात आल्यानंतर २२ वर्षांचा कालावधी होऊनही त्यांचे पुनर्वसन करण्यात आले नसल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पुनर्वसन करून आमचा हक्क आम्हाला द्यावा अशी मागणी गिरगाव चौपाटी नाखवा संघाच्या हिरालाल नाखवा यांनी मुंबई मराठी पत्रकार संघात केली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून गिरगाव (मुंबई) चौपाटी बंदर परिसरातील कोळी समाजाचे पुनर्वसन करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) गिरगाव चौपाटी नाखवा संघाच्या हिरालाल नाखवा यांनी मुंबई मराठी पत्रकार संघात पुनर्वसनाबद्दल मागणी केल्याची बाब शासनास अवगत नाही. तथापि, चौपाटी नाखवा संघाच्या रमेश शाहीर यांनी शासनाकडे दिनांक २८/०९/२०१८ रोजीच्या पत्रान्वये गिरगाव चौपाटी कोळीवाड्यातील भूमिपुत्रांना भूमी अधिकार मिळण्याची विनंती केली आहे.

तथापि, मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी रिट याचिका क्र. २१९७/१९९८ व क्र. १९६३/२००० मध्ये गिरगाव चौपाटी येथील बिर्ला क्रीडा केंद्राच्या मागील बाजूस असलेल्या सर्व अतिक्रमणदारांचे दिनांक ३१/०७/२०१८ पूर्वी निष्कासन करण्याचे आदेश दिनांक २१/०६/२०१८ रोजी दिले होते. तदनुषंगाने जिल्हाधिकारी, मुंबई शहर कार्यालयाने केलेल्या छाननीत सर्व सहाही झोपडीधारक अपात्र ठरल्याने त्यांचे निष्कासन करण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

हिंगोली-कळमनुरी-नांदेड राज्य मार्गाची दुरुस्ती करण्याबाबत

(४१) * ४५५७१ श्री.रामराव वडकुते, श्री.खवाजा बेग, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हिंगोली-कळमनुरी-नांदेड या राज्य मार्गाची खड्डे पडून दुरवस्था झाली असल्याने महामार्गावर अपघात होऊन जिवित व वित्तहानी होत असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून महामार्गाची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

हिंगोली-कळमनुरी-नांदेड या राष्ट्रीय महामार्ग क्र. १६१ रस्त्याच्या (सा.क्र.१२६/०० ते २०३/००) एकूण ७७.०० कि.मी. लांबीमध्ये नियतकालिक दुरुस्ती करणे व मजबुतीकरण करणे या कार्यक्रमांमधून कामे करण्यात आली असून सदर लांबीत सदयःस्थितीत दोष दायित्व कालावधी सुरु आहे.

सदर लांबीतील रस्त्याच्या पृष्ठभागावर अंशतः खड्डे पडल्याचे निदर्शनास आल्यामुळे सदर ठिकाणच्या खड्ड्यांची दुरुस्ती संबंधित ठेकेदारामार्फत करण्यात येऊन सदयःस्थितीत रस्ता वाहतुकीसाठी सुस्थितीत ठेवण्यात आला आहे.

- (२) प्रश्न उद्भवत नाही.
 (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नाशिक जिल्ह्यातील गाळपेरा क्षेत्राचे सहकारी संस्थांना
 पूर्वपध्दतीने कसण्यासाठी वितरण करणेबाबत**

(४२) * ४५६७५ श्री.रमेश पाटील : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) महसूल व वन विभागाच्या दिनांक २५ सप्टेंबर, २०१८ रोजीच्या अधिसूचनेनुसार नाशिक जिल्ह्यातील गाळपेरा क्षेत्राचे स्थानिक, भूमिहीन व मागासवर्गीयांच्या सहकारी संस्थांना पूर्वपध्दतीने कसण्यासाठी वितरण करणेबाबतचे निवेदन लोकप्रतिनिधींनी मा.जलसंपदा मंत्री महोदयांना माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान दिले आहे, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, सदर निवेदनावर शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे व त्याचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे,
 (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) महाराष्ट्र शासन, महसूल व वन विभागाच्या दिनांक २५/०९/२००८ रोजीच्या अधिसूचनेनुसार नाशिक जिल्ह्यातील गाळपेरा क्षेत्राचे स्थानिक, भूमिहीन व मागासवर्गीयांच्या सहकारी संस्थांना पूर्वपध्दतीने कसण्यासाठी वितरण करणेबाबतचे निवेदन लोकप्रतिनिधींनी मा.जलसंपदा मंत्री महोदयांना दिनांक ०९/१०/२०१८ रोजीच्या पत्रान्वये दिले आहे.

(२) व (३) सदरचे निवेदन मा.मंत्री (जलसंपदा) यांच्या कार्यालयामार्फत "तपासून प्रस्ताव सादर करावा" या निर्देशासह कार्यकारी संचालक (जीएमआयडीसी) यांना पुढील कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात आले आहे.

यासंदर्भात मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, उत्तर महाराष्ट्र प्रदेश, नाशिक यांच्या कार्यालयाकडून दिनांक ०६/११/२०१८ रोजीच्या पत्रान्वये जिल्हाधिकारी, नाशिक व उपवनसंरक्षक, वन्यजीव, नाशिक यांचे अभिप्राय मागविण्यात आले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत

(४३) * ४५८५५ प्रा.डॉ.तानाजी सावंत : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उस्मानाबाद जिल्ह्यात पाऊस न पडल्याने सोयाबीन पिकांचे नुकसान झाले असून सोयाबीन पीकांचे पंचनामे करून नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत सारोळा बुद्रूक (ता.उस्मानाबाद) येथील शेतकऱ्यांनी दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१८ रोजी शासनास निवेदन देऊन कोरड्या विहिरीत बसून आंदोलन करण्याचा इशारा दिला होता, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शेतकऱ्यांनी खरीप पेरणीवर हजारो रुपये खर्च करून सोयाबीन पिकांचे ३५ टक्के नुकसान झाल्याचे कृषी विभागाने निकष काढला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, परांडा (जि.उस्मानाबाद) तालुक्यात कमी पाऊस झाल्याने पिण्याकरीता व शेतीकरीता पाणी टंचाई निर्माण झाली असून तालुक्यात रोजगाराच्या, वीज बिल, शेतकऱ्यांचे पीक विमा भरणे इत्यादी समस्या निर्माण झाल्याने येथील नागरीकांनी विविध मागण्यांसह दिनांक २४ सप्टेंबर, २०१८ रोजी तहसिलदार, परांडा यांना भेटून परांडा तालुका दुष्काळग्रस्त तालुका म्हणून जाहिर करण्याची मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून उस्मानाबाद जिल्ह्यातील दुष्काळग्रस्त भागास दुष्काळग्रस्त तालुका म्हणून जाहिर करून नुकसानीची मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) हे खरे आहे.

(४) महसूल व वन विभाग शासन निर्णय दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ अन्वये उस्मानाबाद जिल्ह्यातील लोहारा, कळंब, उस्मानाबाद, परांडा, तुळजापुर, वाशी व भूम या ७ तालुक्यांमध्ये गंभीर स्वरूपाचा दुष्काळ जाहिर करून खालील उपाययोजना लागू करण्यात आल्या आहेत.

- १) जमीन महसूलात सूट.
- २) सहकारी कर्जाचे पुनर्गठन.
- ३) शेतीशी निगडित कर्जाच्या वसूलीस स्थगिती.
- ४) कृषी पंपाच्या चालू वीज बिलात ३३.५% सूट.
- ५) शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या परीक्षा शुल्कात माफी.
- ६) रोहयोंतर्गत कामाच्या निकषात काही प्रमाणात शिथिलता.
- ७) आवश्यक तेथे पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी टँकर्सचा वापर.
- ८) टंचाई जाहिर केलेल्या गावात शेतकऱ्यांच्या शेतीच्या पंपाची वीज जोडणी खंडीत न करणे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

देवळे-देवरुख (ता.संगमेश्वर, जि.रत्नागिरी) येथील

मोरीचे बांधकाम निकृष्ट दर्जाचे केल्याबाबत

(४४) * ४५९६२ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) देवळे-देवरुख (ता.संगमेश्वर, जि.रत्नागिरी) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्राजवळ नव्याने बांधण्यात आलेल्या मोरीचे बांधकाम निकृष्ट दर्जाचे असल्याने सदरहू मोरीची दुरुवस्था झाल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून निकृष्ट दर्जाचे बांधकाम करणाऱ्या ठेकेदारावर कारवाई करून मोरीची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

शासकीय जमिनीच्या रेडीरेकनर दर अधिमूल्याचा निर्णय रद्द करण्याबाबत

(४५) * ४३९६६ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भाडेपट्ट्याने अथवा कब्जेहक्काने प्रदान केलेल्या शासकीय जमिनीपैकी कृषी, रहिवास व वाणिज्यक प्रयोजनासाठी प्रदान करण्यात आलेल्या जमिनी रेडीरेकनर दराच्या २५ ते ३० टक्के अधिमूल्य आकारून संबंधित ताबेदाराच्या नावे करण्याचा निर्णय राज्य मंत्रिमंडळाने घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबई, पुणे व ठाणे या शहरात रेडीरेकनर व बाजारभाव यामध्ये मोठा फरक असल्याने जमिनीचे मालक रेडीरेकनरचा दर शासनास भरून नफा कमवणार असून शासनाच्या महसूलाचे नुकसान होणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून जमीनमालक व विकासकाच्या हितासाठी घेण्यात आलेल्या या निर्णयाचे पुनर्विलोकन करून सदरहू निर्णय रद्द करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहे ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) दिनांक २५/०९/२०१८ रोजी झालेल्या मंत्रिमंडळ बैठकीमध्ये घेण्यात आलेल्या निर्णयानुसार कृषिक, रहिवासी व वाणिज्यीक प्रयोजनासाठी भाडेपट्ट्याने अथवा कब्जेहक्काने प्रदान केलेल्या शासकीय जमिनीचा धारणाधिकार वर्ग-१ मध्ये रूपांतरीत करण्यासाठी प्रकरणाच्या वस्तुस्थितीप्रमाणे धोरण लागू झाल्यापासून पहिल्या तीन वर्षात वार्षिक मूल्य दर तक्त्यातील दराप्रमाणे संबंधित जमिनीच्या किंमतीच्या २५% ते ५०% अधिमूल्य व तदनंतर अशा किंमतीच्या ५०% ते ७५%

अधिमुल्य आकारण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यानुसार विधी व न्याय विभागाच्या सल्ल्याने नियमांचे प्रारूप अंतिम करून प्रसिध्द करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. अशा धारणाधिकार रूपांतरणामुळे व्यवसाय सुगमता वाढणार असून धारणाधिकार रूपांतरणातून अल्पकालावधीत भरीव महसूल प्राप्ती अपेक्षित आहे. त्यामुळे सदर निर्णयाचा पुनर्विचार करण्याचे संकल्पित नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**डोंबिवली (जि.ठाणे) येथे अवैध प्रवासी बसेस व
रिक्षाचालकांवर कारवाई करण्याबाबत**

(४६) * ४४१५० श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.किरण पावसकर, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.रामराव वडकुते, श्री.खवाजा बेग, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्राणी, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड.हुस्नबानू खलिफे : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शालेय बस नियमांत बदल करून रिक्षा आणि १२ पेक्षा कमी आसनाच्या गाड्यांमधून शाळेकरी मुलांना नेण्याची परवानगी शासनाने दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कमी आसनी वाहनांना परवानगी दिल्याने विद्यार्थ्यांचा जीव धोक्यात येत असल्याने नियमांत बदल करून १२ पेक्षा कमी व रिक्षांना शालेय बस म्हणून परवानगी देण्यामागील कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, डोंबिवली (जि.ठाणे) येथील रिक्षाचालक एकावेळी १०-१० विद्यार्थ्यांना रिक्षात कोंडून त्यांना शाळेत नेत असल्याची बाब माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली असून डोंबिवली (जि.ठाणे) येथील उपप्रादेशिक परिवहन विभागाचे अधिकारी सदरहू रिक्षाचालकावर कारवाईच्या नावाखाली नाममात्र दंड आकारत असून विद्यार्थ्यांची असुरक्षित वाहतुक करणाऱ्यांकडे दुर्लक्ष करित आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शालेय विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षिततेच्यादृष्टीने शालेय बसेस व रिक्शाचालकाकडून नियमांचे पालन न करता अवैध वाहतुक करणाऱ्या बसेस व रिक्शाचालकांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) व (२) विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षित वाहतुकीकरीता महाराष्ट्र मोटार वाहन (स्कूल बसकरीता विनियम) नियम २०११ हे दिनांक २२/०३/२०११ रोजी प्रसिध्द करण्यात आले आहेत. त्यानुसार स्कूलबसच्या व्याख्येमध्ये १२ पर्यंत आसनक्षमता असलेली वाहने असा उल्लेख आहे. तर केंद्र शासनाद्वारा दिनांक ०८/०९/२०१६ च्या अधिसूचनेनुसार १३ व त्यापेक्षा अधिक आसनक्षमता असलेली वाहने अशी स्कूलबसची व्याख्या विदित केलेली आहे.

राज्य शासनाच्या नियम २०११ मधील स्कूल बसची व्याख्या केंद्र शासनाच्या व्याख्येपेक्षा व्यापक असल्याने व केंद्र शासनाच्या व्याख्येस विसंगत नसल्याने १२ पर्यंत आसन क्षमता असलेल्या व वरील नियमावलीमधील तरतूदीची पूर्तता करण्यात येणाऱ्या वाहनांची स्कूल बस म्हणून नोंदणी करण्यात येते.

स्कूलबस संदर्भात महाराष्ट्र परिवहन व रस्ते सुरक्षा अधिनियम २०१७ यामध्ये तरतूदी विहित करण्यात आलेल्या आहेत. सदर अधिनियमास महाराष्ट्र विधिमंडळाद्वारे मंजूरी प्राप्त झाल्यानंतर मा.राष्ट्रपती यांच्या मंजूरीसाठी केंद्र शासनाकडे पाठविण्यात आलेला आहे.

(३) व (४) शालेय विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षित वाहतुकीकरीता जिल्हा बस सुरक्षितता समितीची स्थापना करण्यात आलेली आहे. यामध्ये पोलीस आयुक्त, स्थानिक नागरी संस्था परिवहन अधिकारी यांचा समावेश असून सदर समितीने घेतलेल्या निर्णयानुसार विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षित वाहतुकीसंदर्भात निर्णय घेण्यात येतात.

सन एप्रिल, २०१८ ते ऑक्टोबर, २०१८ ह्या कालावधीत एकूण १५४२ वाहने तपासण्यात आली यामध्ये २४५ वाहने दोषी आढळून आली असून १०१ वाहनांची अनुज्ञप्ती, ९४ वाहनांचा परवाना व ३५ वाहनांची नोंदणी निलंबित करण्यात आलेली आहे. तसेच रुपये ८,९४,२३०/- एवढे तडजोड शुल्क वसूल करण्यात आलेले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गेवराई (जि.बीड) तालुक्यातील सहाय्यक निवडणूक निर्णय अधिकारी
यांनी गैरव्यवहार केल्याबाबत**

(४७) * ४४९४० श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४१६२१ ला दिनांक २० जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गेवराई (जि.बीड) तालुक्यात सहाय्यक निवडणूक निर्णय अधिकारी यांनी जिल्हा परिषद/पंचायत समिती निवडणूक दरम्यान आर्थिक गैरव्यवहार व अनियमितता केल्याने त्यांच्यावर विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांचे दिनांक २३/०७/२०१८ रोजीच्या पत्रानुसार याप्रकरणी विभागीय चौकशी प्रस्तावित केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी विभागीय चौकशीची कार्यवाही पूर्ण झाली काय, त्याचे निष्कर्ष काय आहेत,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून जिल्हा परिषद/पंचायत समिती निवडणूक कालावधीत शासकीय रक्कमेचा अपहार, अनियमितता केल्याप्रकरणी दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) जिल्हा परिषद/पंचायत समिती सार्वत्रिक निवडणूक, २०१७ च्या कामात तहसिल कार्यालय गेवराई, जि.बीड स्तरावर झालेल्या अनियमिततांच्या अनुषंगाने तत्कालीन तहसिलदार गेवराई, जि.बीड आणि तत्कालीन नायब तहसिलदार, गेवराई, जि.बीड यांच्याविरुद्ध म.ना.से

(शिस्त व अपील) नियम, १९७९ च्या नियम ८ व नियम १२ अनुसार दिनांक १८/०६/२०१८ रोजीच्या शासन जापनान्वये विभागीय चौकशी सुरु करण्यात आली आहे. सदर प्रकरणी ठेवण्यात आलेल्या दोषारोपांव्यतिरिक्त इतर अनियमितता झाल्याचे विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांच्या दिनांक २३/०७/२०१८ रोजीच्या पत्रावरून निदर्शनास आल्यामुळे दिनांक ०१/०९/२०१८ रोजीच्या शासन पत्रान्वये सुधारीत दोषारोपांचा परिपूर्ण प्रस्ताव सादर करण्याबाबत विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांना कळविण्यात आले असून, त्यानुषंगाने विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांच्याकडून अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर पुढील कार्यवाही संकल्पित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पालघर जिल्ह्यातून जाणाऱ्या मुंबई-अहमदाबाद
महामार्गाची दुरवस्था झाल्याबाबत**

(४८) * ४४८८२ श्री.आनंद ठाकूर, श्री.हेमंत टकले, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.खवाजा बेग, श्री.रविंद्र फाटक, अॅड.अनिल परब, श्री.बाळाराम पाटील : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई-अहमदाबाद राष्ट्रीय महामार्गाला जोडणाऱ्या बोईसर-चिल्हेरफाटा रस्त्यांच्या कामाची मुदत दिनांक ३१ ऑगस्ट, २०१८ रोजी संपली असूनही या रस्त्याचे काम अपूर्ण अवस्थेत असल्याने पालघर जिल्ह्यातून जाणाऱ्या मुंबई-अहमदाबाद महामार्गाची दुरवस्था झाली असून महामार्गावर वारंवार अपघात होत असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, माहे जानेवारी, २०१८ ते सप्टेंबर, २०१८ या कालावधीत मुंबई-अहमदाबाद महामार्गावर पालघर जिल्ह्यातील क्षेत्रामध्ये किती वाहन अपघात झाले आहे, त्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत, अपघातामध्ये किती जण जखमी झाले व किती जण मृत पावले आहेत,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर महामार्गाच्या दुरुस्तीच्या कामात विलंब करणाऱ्या जबाबदार दोषींवर कारवाई करून महामार्गाची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहे ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

पालघर जिल्ह्यातून जाणाऱ्या मुंबई-अहमदाबाद महामार्गाचे काम व दुरुवस्था झाल्यास त्याच्या दुरुस्तीचे काम हे एन.एच.डी.पी. फेज-५ अंतर्गत डी.बी.एफ.ओ.पॅटर्न (बीओटी) तत्वावर उदयोजकाला देण्यात आलेले आहे. त्यानुसार सदर रस्ता वाहतुकीयोग्य राहण्याकरीता आवश्यकतेनुसार रस्त्याच्या दुरुस्तीचे काम उदयोजकाद्वारे करण्यात येते.

तथापि, सदर महामार्गावर अपघात होत असल्याचे निदर्शनास येते, असे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, सुरत यांनी कळविले आहे.

(२) माहे जानेवारी, २०१८ ते सप्टेंबर, २०१८ या कालावधीत पालघर जिल्ह्याच्या हद्दीमध्ये महामार्गावर झालेल्या अपघातांची माहिती खालीलप्रमाणे-

एकूण अपघात	मृत पावलेल्यांची संख्या	जखमी झालेल्यांची संख्या
१७६	४२	१८२

तसेच सदर अपघात सर्वसाधारणपणे वाहनचालकांच्या अतिवेगामध्ये गाडी चालविण्यामुळे आणि तसेच महामार्गावर वाहन चालविताना महामार्गावरील आदेशांचे पालन न केल्यामुळे झाल्याचे दिसून येत असल्याचे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, सुरत यांनी कळविले आहे.

(३) उक्त प्रकरणी हायवे पोलीस व उदयोजकाच्या सुरक्षागस्त विभागाकडून महामार्गावर नियमितपणे अपघात नियंत्रणासाठी उपाययोजना करण्यात येतात.

तसेच सदर रस्ता वाहतुकीयोग्य राहण्याकरीता आवश्यकतेनुसार रस्त्याच्या दुरुस्तीचे काम उदयोजकाद्वारे करण्यात येते. शिवाय अपघात प्रवण स्थळी व अधिकृत क्रॉसिंग स्थळी अपघात होऊ नये, यादृष्टीने धोकादायक फलक, रॅब्लर स्ट्रिप्स, ब्लिंकर्स लावण्यात आलेले असून अनधिकृत क्रॉसिंगस पोलिसांच्या मदतीने बंद करणे अशा उपाययोजना करण्यात येतात, असे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, सुरत यांनी कळविले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**भामा आसखेड (ता.खेड, जि.पुणे) प्रकल्पाकरीता संपादित
केलेल्या जमिनीचा मोबदला देण्याबाबत**

(४९) * ४४१२४ श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.अनिल भोसले, श्री.विक्रम काळे :

सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भामा आसखेड (ता.खेड, जि.पुणे) प्रकल्पासाठी ३० वर्षापूर्वी ज्ञानेश्वर गुंजाळ यांची ११ एकर जमीन संपादित करण्यात आली असून जमिनीचा मोबदला देण्यास विलंब होत असल्यामुळे जमीन मिळावी यासाठी ३८८ प्रकल्पग्रस्तांबरोबर त्यांनी मा.न्यायालयात दावा केला आहे, मा.न्यायालयाने सुनावणीनंतर प्रकल्पबाधितांना जमीन देण्याचे आदेश दिलेले असतानाही शासनाकडून कोणतीही कार्यवाही करण्यात आली नसल्याने प्रकल्पग्रस्तांनी आंदोलन केले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर आंदोलनाची कोणतीही दखल न घेतल्याने माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये प्रकल्पबाधितांनी पुनर्वसन होत नाही तोपर्यंत धरणावरून होणाऱ्या पुणे महानगरपालिकेच्या जॅकवेल आणि जलवाहिनीचे काम सुरु करण्यात येवू नये अशी मागणी केली होती, सदर काम सुरु केल्यास २३ गावांतील प्रकल्पग्रस्त जलसमाधी घेतील असा इशारा शासनास दिला होता, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने मा.न्यायालयाने आदेश देऊनही प्रकल्पग्रस्तांना जमिनी देण्याबाबत विलंब करणाऱ्या संबंधित अधिकाऱ्यांवर कारवाई करून प्रकल्पग्रस्तांना न्याय देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) होय, हे खरे आहे. श्री.गुंजाळ प्रकल्पग्रस्त यांना जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे यांच्या दिनांक १०/०९/२०१८ रोजीच्या आदेशान्वये मौ.काळूस ता.खेड, जि.पुणे येथील गट क्र. १९० मधील १ हेक्टर ३० आर जमीन मंजूर करण्यात आली आहे. मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी ३८८ प्रकल्पग्रस्तांच्या प्रकरणी दिलेल्या निदेशानुसार, प्रकल्पग्रस्तांची पात्रता तपासून पर्यायी जमीन मिळणेसंदर्भात ६५ टक्के रक्कम भरून घेण्यात आली आहे. प्रकल्पग्रस्तांच्या पात्रतेची यादी प्रसिध्द करणेत येवून पर्यायी जमीन वाटपाची कार्यवाही चालू आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

औरंगाबाद शहरात अवैध गौण खनिज उत्खनन रोखण्याबाबत

(५०) * ४५५४६ श्री.विक्रम काळे, श्री.हेमंत टकले, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.दत्तात्रय सावंत : दिनांक ७ मार्च, २०१८ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तरांच्या यादी क्रमांक १ मधील प्रश्न क्रमांक ३५२५७ ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद शहरालगत असलेल्या शासकीय गायरान जमिनीवरील नैसर्गिक डोंगराची (खदाणी) जिल्हा प्रशासनाच्या दुर्लक्षामुळे स्टोन क्रशचालकांमार्फत अवैधरित्या गौण खनिज उत्खनन सुरु असल्याचे माहे जुलै, २०१८ च्या चौथ्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने गौण खनिज उत्खननाची परवानगी न घेता अवैधरित्या उत्खनन करणाऱ्या खदानी माफियाविरुद्ध तसेच त्यांना पाठीशी घालणाऱ्या जिल्हा प्रशासनातील अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) अशी बाब निदर्शनास आली नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईतील प्रादेशिक परिवहन कार्यालयातील वाहन योग्यता तपासणीसाठी टेस्ट ट्रक बांधण्याबाबत

(५१) * ४५९८० श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील ताडदेव, वडाळा, अंधेरी आणि बोरिवली येथील प्रादेशिक परिवहन कार्यालयात मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेशान्वये वाहन योग्यता प्रमाणपत्रासाठी अनिवार्य असलेला स्वतंत्र २५० मीटरचा ट्रॅक उपलब्ध नसल्याने सद्यःस्थितीत वाहन योग्यता प्रमाणपत्रासाठीची तपासणी थांबविण्यात आली असल्याने मुंबईतील सुमारे सात हजार नवीन आणि जुन्या रिक्शा, टॅक्सी व ट्रक अशा सुमारे २० हजार वाहनांच्या व्यवसायात अडचणी निर्माण झाली असल्याचे दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने मुंबईतील सर्व प्रादेशिक परिवहन कार्यालयातील वाहन योग्यता तपासणीसाठी टेस्ट ट्रॅक बांधण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) हे अंशतः खरे आहे

प्रादेशिक परिवहन कार्यालय मुंबई (मध्य)/पूर्व/पश्चिम व उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालय, बोरिवली या कार्यालयांमधील वाहनांची २५० मीटरचा ट्रॅक उपलब्ध नसल्याने वाहन योग्यता प्रमाणपत्रासाठीची तपासणी मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशान्वये थांबविण्यात आली आहे. तथापि, उपरोक्त क्षेत्रातील वाहनधारकांच्या सोईसाठी नवी मुंबई, पनवेल, ठाणे, पेण व वसई येथे ब्रेक टेस्ट ट्रॅक वर वाहन योग्यता प्रमाणपत्र चाचणी घेण्याच्या सूचना परिवहन आयुक्त कार्यालयामार्फत देण्यात आल्या आहेत.

(२) प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, मुंबई (मध्य) या कार्यालयाच्या ब्रेक टेस्ट ट्रॅक उभारण्यासाठी दिनांक २२/१०/२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात आली आहे.

प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, मुंबई (पू) साठी बी.ई.एस.टी. यांच्या अखत्यारितील शिवाजीनगर, गोवंडी येथील ७००० चौ.मी. जागेची मागणी करण्यात आलेली आहे.

प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, मुंबई (प) साठी दिनांक ३०/११/२०१७ च्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात आली आहे. तथापि, प्रस्तुत भुखंड सीआरझेडमध्ये मोडत असल्याने सदर भूखंडावर बांधकाम करण्यास ना-हरकत प्रमाणपत्र देण्याची विनंती महाराष्ट्र राज्य किनारपट्टी व्यवस्थापन प्राधिकरणास करण्यात आली आहे.

केंद्र शासनाने दिनांक ०२/११/२०१८ च्या अधिसूचनेद्वारे नवीन परिवहन वाहनांना केंद्रीय नियम ६२ च्या चाचणीमधून वगळले आहे. तसेच योग्यता प्रमाणपत्राची मुदत प्रथम दोन वर्षे व तदनंतर वाहनांना आठ वर्षे पूर्ण होईपर्यंत योग्यता प्रमाणपत्राची मुदत प्रत्येकी दोन वर्षांपर्यंत असेल त्यानंतर पुढे प्रत्येकी १ वर्षे याप्रमाणे सुधारणा केली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नैसर्गिक आपत्तीमुळे नुकसानग्रस्तांना मदत देण्याकरीता राष्ट्रीय
आपत्ती आकस्मिक निधीची मागणी करण्याबाबत**

(५२) * ४५०६४ श्री.जयंत पाटील, डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे, श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.अनिल भोसले, श्री.किरण पावसकर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात बॉडअळी, अवकाळी पाऊस व वादळीवारा या नैसर्गिक आपत्तीमुळे नुकसान झालेल्या पिकांच्या नुकसान भरपाईपोटी रुपये ३,३७३.३१ कोटींची मागणी केली असता राष्ट्रीय आपत्ती आकस्मिक निधीतून (एनसीसीएफ) रुपये ६०.७६ कोटी राज्याकरीता मंजूर करण्यात आल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शासनाने मागणी केल्यापेक्षा अत्यंत कमी निधी देण्याची कारणे काय आहेत, याबाबत राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे विशेष पाठपुरावा केला आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२) व (३) SDRF/NDRF च्या निकषा व्यतिरिक्त अन्य बाबींसाठी, तसेच SDRF/NDRF नुसार अनुज्ञेय असलेल्या दरापेक्षा अधिक दराने निधीची मागणी केल्यामुळे निधी कमी दिल्याचे केंद्र शासनाने कळविले आहे. त्यानुषंगाने राज्य शासनाने दिनांक ३०/१०/२०१८ रोजीच्या पत्रान्वये निधी मिळण्याबाबत पाठपुरावा केला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई-गोवा राष्ट्रीय महामार्गाच्या चौपदरीकरणाचे
काम पूर्ण करण्याबाबत**

(५३) * ४४३६३ श्री.प्रसाद लाड, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.किरण पावसकर, श्री.अनिकेत तटकरे, श्रीमती विद्या चव्हाण, अॅड.राहुल नावेंकर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.हरिसिंग राठोड, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई-गोवा महामार्गावर पडलेले खड्डे भरण्याचे आदेश मा.सार्वजनिक बांधकाम मंत्री यांनी देऊनही महामार्गावरील खड्डे भरण्याचे काम करण्यात आले नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबई-गोवा राष्ट्रीय महामार्गावरील पळस्पे ते इंदापूर दरम्यान ८२ किलोमीटरच्या पहिल्या टप्प्यातील कामाला सन २०११ मध्ये मंजूरी देण्यात येवूनही सदरहू कामे अपूर्ण आहेत, या टप्प्यानंतर इंदापूर ते कशेडी टप्पाही केला जाणार होता, सदरहू काम अद्याप सुरु झाले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मुंबई-गोवा राष्ट्रीय महामार्गाचे चौपदरीकरण रखडल्याने या मार्गावर खड्ड्यांबरोबरच वाहतुक कोंडी, अपघात यासारख्या घटना होत असून मुंबई-गोवा राष्ट्रीय महामार्गावर सन २०१६ पासून ते आतापर्यंत झालेल्या २,४३७ अपघातांमध्ये ५४२ जणांचा मृत्यू झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मुंबई-गोवा राष्ट्रीय महामार्गाचे रखडलेले काम शीघ्रगतीने पूर्ण करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

राष्ट्रीय महामार्गावरील सर्व खड्डे गणेशोत्सवापूर्वी उद्योजगामार्फत तसेच विभागामार्फत भरण्यात आलेले असून, वेळोवेळी नव्याने निर्माण होणाऱ्या खड्ड्यांची दुरुस्ती करण्याचे काम चालू ठेवण्यात आले आहे. सदर रस्त्यावरून वाहतूक सुरळीतपणे सुरु आहे.

(२) हे खरे नाही.

मुंबई-गोवा राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ६६ च्या पनवेल ते इंदापूर कि.मी. ०.०० ते कि.मी. ८४.०० या लांबीतील चौपदरीकरणाचे काम खाजगीकरणांतर्गत मे.सुप्रिम पनवेल इंदापूर टोलवेज प्रा.लि. ह्या सवलतदारामार्फत दिनांक १९/१२/२०११ पासून प्रगतीपथावर आहे. तसेच सदर चौपदरीकरणाचे अपूर्ण काम पूर्ण करण्याच्यादृष्टीने केंद्र शासनाद्वारे मंजूर निधीतून हाती घेण्यात आले असून सद्यःस्थितीत जवळपास ७२ टक्के काम पूर्ण झाले आहे, असे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, पनवेल यांनी कळविले आहे.

तसेच मुंबई-गोवा राष्ट्रीय महामार्गावरील कि.मी. ८४/०० (इंदापूर) ते कि.मी. ४५०/१७० (झाराप) या लांबीतील १ ते १० या पॅकेजेसच्या चौपदरीकरणाचे काम नेमून दिलेल्या उद्योजकांमार्फत सुरु करण्यात आलेले असून प्रगतीत आहे.

(३) होय.

तथापि, भविष्यात अपघातांची संख्या कमी होण्यासाठी आवश्यक त्या अभियांत्रिकी सुधारणा नविन कामांमध्ये अंतर्भूत करण्यात आल्या आहेत. तसेच Safety Consultant ची नियुक्ती केलेली आहे.

(४) सद्यःस्थितीत पनवेल ते इंदापूर लांबीतील चौपदरीकरणाचे काम जवळपास ७२ टक्के (Physical Progress) पूर्ण झालेले असून ८४ कि.मी. चे संपूर्ण चौपदरीकरण जून, २०१९ पर्यंत पूर्ण होणे अपेक्षित आहे.

तसेच उर्वरीत मुंबई ते गोवा राष्ट्रीय महामार्गाचे काम प्रगतीत असून शीघ्रतेने करण्याकरीता भूसंपादन करणे, जमिनीचा प्रत्यक्ष ताबा देणे व बांधकामांचा वेग राखणे याकरीता खात्यामार्फत कंत्राटदारांना सूचना देणे, आवश्यक तेथे जिल्हाधिकाऱ्यांमार्फत पोलीस संरक्षण उपलब्ध करून देणे इ.बाबी करण्यात येत आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर जिल्ह्यात वाहन परवाना वितरणात
गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(५४) * ४४१४६ श्री.गिरीशचंद्र व्यास, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात माहे जून, २०१७ ते जुलै, २०१८ या कालावधीत सव्वा लाख वाहन परवाने व्हीआईपी कोट्यातून देण्यात आले असून सर्वाधिक वाहन परवाने नागपूर जिल्ह्यात देण्यात आल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ऑनलाईन प्रणालीतील चुकीमुळे उमेदवारांना सुट्टीच्या दिवशी कार्यालयीन वेळेनंतरही परवाना देण्याचे निर्देश परिवहन विभागाने दिल्यामुळे वाहन परवाना वितरणात गैरव्यवहार झाला आहे, याबाबत नागरिकांनी केलेल्या तक्रारीनंतर एका सहायक मोटार निरीक्षकास निलंबित करण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत परिवहन विभागाने कोणतीही चौकशी करण्याऐवजी सहायकाला निलंबित करून सदर प्रकरणाकडे दुर्लक्ष केल्याने याबाबत चौकशी समिती गठीत करून कारवाई करण्याची मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) होय.

(२) शिकाऊ अनुज्ञप्ती चाचणीकरीता सप्टेंबर, २०१४ पासून अपॉईंटमेंट पध्दत सुरु करण्यात आलेली आहे. तथापि, त्यानुसार अपॉईंटमेंट मिळण्यास लागणारा प्रतिकक्षा कालावधी अधिक असल्याने, लोकांची गैरसोई टाळण्यासाठी व प्रलंबितता कमी करण्यासाठी परिवहन आयुक्त कार्यालयाने सुट्टीच्या दिवशी अर्जदारांची चाचणी घेण्याचे निर्देश दिनांक १६/१०/२०१६ रोजी दिले होते. तथापि, सदरच्या निर्देशांचा हेतू स्पष्ट असतानाही प्रादेशिक परिवहन

कार्यालय, नागपूर (शहर) या कार्यालयात व्हीआयपी कोट्याचा गैरवापर केल्याचे सकृतदर्शनी निदर्शनास आल्याने त्या कार्यालयातील एका सहायक मोटार वाहन निरीक्षकास दिनांक ०६/०७/२०१८ रोजी निलंबित करण्यात आलेले आहेत.

(३) व (४) सदर प्रकरणी चौकशी करण्याचे निवेदन प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, नागपूर (शहर) व परिवहन आयुक्त कार्यालय, मुंबई यांना प्राप्त झालेले आहे. तसेच, या प्रकरणी चौकशी करण्यासाठी प्रादेशिक परिवहन अधिकारी, गोंदिया व राष्ट्रीय सूचना केंद्र यांच्या प्रतिनिधींची समिती गठीत करण्यात आलेली असून, स्थानिक सायबर क्राईम विभागाकडूनही स्वतंत्रपणे चौकशी करण्यात येत आहे. याशिवाय संबंधित तक्रारदारांनी मा.उच्च न्यायालय, नागपूर खंडपीठ येथे याचिका क्र. ९६/२०१८ दाखल केलेली असून, प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

या प्रकरणाच्या पार्श्वभूमीवर व्हीआयपी कोट्याचा वापर अपवादात्मक परिस्थितीमध्ये व कार्यालयातील सहायक प्रादेशिक परिवहन अधिकारी किंवा त्यांच्या पेक्षा वरिष्ठ दर्जाच्या अधिकाऱ्यांच्या मान्यतेने करण्याच्या सूचना सर्व परिवहन कार्यालयांना परिवहन आयुक्त कार्यालयस्तरावरून दिनांक ३०/०६/२०१८ रोजी देण्यात आलेले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

परभणी जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना पीक विम्याची रक्कम देण्याबाबत

(५५) * ४५००९ श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) परभणी जिल्ह्यातील पीक विम्याबाबत शेतकऱ्यांवर झालेल्या अन्यायाविरोधात जिल्ह्यातील विविध संघटनांनी जिल्हाधिकारी, परभणी यांच्याकडे माहे मार्च-एप्रिल, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान मोर्चा काढला होता, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जिल्हाधिकारी, परभणी यांनी या प्रकरणी जबाबदार रिलायन्स कंपनी, महसूल विभाग, कृषी विभाग व इतर यंत्रणाविरुद्ध तसेच रिलायन्स कंपनी विरोधात पोलीस अधीक्षक, परभणी यांनी विमा नियमक व विकास प्राधिकरण यांना पाठविलेल्या पत्रावरून कोणती कारवाई केली आहे,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने परभणी जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना पीक विम्याची मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) परभणी जिल्ह्यात खरीप २०१७ मध्ये ७ लाख शेतकऱ्यांनी योजनेत सहभाग घेतला होता त्यापैकी ३.८९ लाख पात्र शेतकऱ्यांना रुपये १४८.०४ कोटी इतकी नुकसान भरपाई रिलायन्स जनरल इन्शुरन्स कंपनी लि. मार्फत अदा करण्यात आलेली आहे.

सदरची नुकसान भरपाई ही अधिसूचित क्षेत्रातील अधिसूचित पिकांच्या पीक कापणी प्रयोगाच्या आधारे प्राप्त सरासरी उत्पन्न व उंबरठा उत्पन्न यांचे आधारे निश्चित केली जाते. सरासरी उत्पन्न उंबरठा उत्पन्नापेक्षा ज्या प्रमाणात कमी असेल त्या प्रमाणात नुकसान भरपाई विमा कंपनी मार्फत अदा केली जाते.

परभणी जिल्ह्यातील गंगाखेड व सोनपेठ तालुका महसूल मंडळ गटामधील पीक कापणी प्रयोगासंदर्भातील तक्रारी असल्याने पीक कापणी प्रयोगाबाबत योजनेच्या मार्गदर्शक सुचनेनुसार सोनपेठ महसूल गटासाठी शेजारील पाथरी महसूल गटाचे प्रत्यक्ष उत्पन्न घेऊन विमा निश्चित करण्यात आला असून गंगाखेड महसूल गटामध्ये निर्धारित संख्येएवढे पीक कापणी प्रयोग न झाल्याने या महसूल गटासाठी पालम महसूल गटाचे प्रत्यक्ष उत्पन्न घेऊन विमा निश्चिती केली आहे. त्यानुसार गंगाखेड तालुक्यातील प्रत्यक्ष सहभागी शेतकरी ९११७२ पैकी ७७८८६ लाभार्थी शेतकऱ्यांना रुपये ५२.७७ कोटी तसेच सोनपेठ तालुक्यातील ४६१३८ सहभागी शेतकऱ्यांपैकी ३५२०४ लाभार्थी शेतकऱ्यांना रुपये ९.६६ कोटी इतकी नुकसान भरपाई अदा करण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी व प्रादेशिक आपत्ती
व्यवस्थापन अधिकारी यांची रिक्त पदे भरण्याबाबत**

(५६) * ४४७५० श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे, अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील २९ जिल्ह्यात आपत्ती व्यवस्थापन केंद्राची निर्मिती करण्यात आली असून या केंद्रात काम करणारे जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी व प्रादेशिक आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी ही दोन्ही पदे तात्पुरत्या/कंत्राट पध्दतीने भरण्यात येत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी व प्रादेशिक आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी या पदांची कायमस्वरूपी स्वतंत्र निर्मिती करून सदरहू पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) महाराष्ट्र आपत्ती धोके व्यवस्थापन कार्यक्रमांतर्गत राज्यातील मुंबई आणि मुंबई उपनगर हे दोन जिल्हे वगळता इतर सर्व ३४ जिल्ह्यात जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी आणि ६ विभागीयस्तरावर विभागीय आपत्ती व्यवस्थापन समन्वयक ही एकूण ४० पदे सन २०१० पासून कंत्राटी पध्दतीने कार्यरत आहेत.

(२) दिनांक १८/०४/२०१८ रोजी उच्चस्तरीय समितीच्या झालेल्या बैठकीत ३६ जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी आणि ६ विभागीय आपत्ती व्यवस्थापन समन्वयक अशी एकूण ४२ पदांची दिनांक ०१/०४/२०१९ पासून कायमस्वरूपी निर्मिती करण्यास आणि सदर पदे कंत्राटी स्वरूपात भरण्यास मान्यता देण्यात आली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर येथील रोजंदारी महिला मजूरांचे पैसे देण्याबाबत

(५७) * ४५६२२ प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर अधिवेशन दिनांक ३ ते १८ जुलै, २०१८ या कालावधीत एस.के. इंटरप्रायजेच्या कंत्राटदाराकडे काम करणाऱ्या २०० रोजंदारी महिलांचे मजूरीचे पैसे दिले गेले नसल्याने उक्त महिलानी याबाबतची तक्रार मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांच्याकडे केली असल्याचे दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित कंत्राटदारावर कारवाई करून महिला मजूरांचे पैसे देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२) व (३) प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने संबंधित कंत्राटदार एस.के. एन्टरप्रायझेस यांना दिलेल्या सक्त सूचनांनुसार एकूण ३१७ मजूरांपैकी २९० मजूरांचे मजूरी भुगतान करण्यात आलेले असून उर्वरित २७ मजूरांचे प्रलंबित भुगतान मजूर जस जसे हजर होत आहेत त्याप्रमाणे कंत्राटदाराकडून करण्यात येत आहे.

जळगांव जिल्ह्यात फिरत्या माती व पाणी परीक्षण प्रयोगशाळा मंजूर ठिकाणी कार्यरत ठेवण्याबाबत

(५८) * ४५०३५ श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जळगांव जिल्ह्यात मानव विकास कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी मंजूर करण्यात आलेल्या २ फिरत्या माती व पाणी परीक्षण प्रयोगशाळांपैकी १

प्रयोगशाळा मानव विकास कार्यक्रमात सहभाग नसलेल्या रावेर तर दुसरी ममुराबाद येथे कृषी विज्ञान केंद्र कार्यरत असतानाही तेथे तत्कालीन कृषी अधिकारी यांनी मंजूर केल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, २ फिरत्या प्रयोगशाळांपैकी १ प्रयोगशाळा अमळनेर (जि.जळगांव) येथे कार्यरत करणेबाबत शासनाकडे मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रयोगशाळा खाजगी कृषी केंद्र चालकांना देण्यात आल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने २ फिरत्या प्रयोगशाळांपैकी १ प्रयोगशाळा अमळनेर येथे कार्यरत करणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) नाही.

जळगाव जिल्ह्यात कृषी विज्ञान केंद्र ममुराबाद व कृषी विज्ञान केंद्र पाल ही २ कृषी विज्ञान केंद्र कार्यरत असून सदर कृषी विज्ञान केंद्रांना मानव विकास कार्यक्रमांतर्गत प्रत्येकी १ फिरती माती परिक्षण प्रयोगशाळा योजनेंतर्गत मंजूर करण्यात आलेली आहेत. कृषी विज्ञान केंद्र ममुराबाद हे राहुरी कृषी विद्यापीठ अधिनस्त असून त्यांचे कार्यक्षेत्र चाळीसगाव अमळनेर व एरंडोल हे मानव विकास कार्यक्रमांतर्गत तालुके आहेत. तसेच, कृषी विज्ञान केंद्र पाल हे सातपुडा विकास मंडळ पाल संचलित असून राष्ट्रीय अनुसंधान परिषद, नवी दिल्ली यांचे मान्यता प्राप्त आहे.

(२) नाही.

(३) नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

अमरावती विभागातील महसूल कार्यालयातील रिक्त पदे भरण्याबाबत

(५९) * ४४४४२ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमरावती विभागातील अमरावती, अकोला, वाशिम, बुलढाणा या महत्वपूर्ण जिल्ह्याच्या महसूल कार्यालयातील महत्त्वाची सरळसेवा व पदोन्नतीची अनेक पदे रिक्त असल्याने जिल्ह्यातील विकास कामे प्रलंबित राहत आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अकोला, बुलढाणा व वाशिम या जिल्ह्यातील कामे प्रलंबित असल्यामुळे अकोला येथे उपायुक्त, महसूल हे पद निर्माण करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर रिक्त पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) अमरावती विभागातील अमरावती, अकोला, वाशिम, बुलढाणा या जिल्ह्यातील गट-अ मधील उपजिल्हाधिकारी संवर्गातील-११, तहसिलदार संवर्गातील-१४ अशी एकूण २५ तसेच गट-ब मधील नायब तहसिलदार संवर्गातील-३० आणि गट-क मधील ३७३ व गट-ड मधील ७१ अशी रिक्त पदे आहेत.

सदर रिक्त पदांचा कार्यभार अतिरिक्त स्वरूपात इतर अधिकारी / कर्मचाऱ्यांकडे सोपविण्यात आला आहे. त्यामुळे विभागातील / जिल्ह्यातील विकास कामे प्रलंबित राहणार नाहीत, याची दक्षता घेण्यात आली आहे.

तसेच अकोला येथे उपायुक्त (महसूल) पद निर्माण करण्याचा प्रस्ताव विचाराधीन नाही.

पदोन्नतीच्या कोट्यातील रिक्त पदे पदोन्नतीने व सरळसेवेच्या कोट्यातील रिक्त पदे शासनाच्या प्रचलित धोरणानुसार सरळसेवेने भरण्याचे संकल्पित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

औरंगाबाद शहरात अवैध प्रवासी वाहतुक रोखण्याबाबत

(६०) * ४४६९२ श्री.सुभाष झांबड, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, डॉ.वजाहत मिर्जा, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.हरिसिंग राठोड, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद शहरात मोटार वाहन कायदा १९९८ चे उल्लंघन करून शहरात शंभरपेक्षा अधिक दुचाकी व टॅक्सी सुरु झाल्या असून याबाबत पोलीस विभागास व प्रादेशिक परिवहन कार्यालय प्रशासनास माहिती असून देखील कारवाई करण्यात आली नसल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मागील सहा महिन्यापासून औरंगाबाद शहरात रॅपीडओ नावाने मोबाईल अॅपवर आधारित ऑनलाईन दुचाकी व टॅक्सी सेवा सुरु झाली असून या कंपनीने मोटारसायकल आणि मोपेडद्वारे प्रवासी वाहतुक सुरु केली आहे परंतु या सेवेला परिवहन खात्याची परवानगी नाही तसेच प्रवासी सुरक्षेबाबत खात्री दिली जात नसल्याने नागरिकांमध्ये संभ्रम निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने अवैध प्रवासी वाहतुक रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) ते (३) होय, अंशतः खरे आहे.

रॅपीडओ नावाच्या कंपनीने मोबाईल अॅप तयार करून केवळ दुचाकी वरून प्रवासी वाहतुक सुरु केली होती.

प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, औरंगाबादच्या भरारी पथकाच्या निदर्शनास आल्यानंतर लगेचच कारवाई करून एक दुचाकी जप्त करण्यात येऊन सदर दुचाकीवर नोंदणी निलंबनाची कारवाई करण्यात आली आहे व वाहनधारकाकडून रुपये ७७००/- इतका दंड वसूल करण्यात आला आहे. सदर कंपनीस दिनांक २८/०९/२०१८ रोजी नोटीस पाठवून सदर प्रकारची सेवा त्वरीत

बंद करण्याचे कळविण्यात आले आहे. त्याचप्रमाणे दिनांक ११/१०/२०१८ रोजी पोलीस आयुक्त, औरंगाबाद शहर यांना संबंधित ॲप चालकाविरुद्ध सायबर कायद्यांतर्गत गुन्हा नोंदविण्याचे कळविण्यात आले असून सदर बाब अन्वेषणाखाली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात दूध भुकटी व दुग्धजन्य पदार्थ निर्मितीसाठी अनुदान देण्याबाबत

(६१) * ४४२८१ श्री.आनंदराव पाटील, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अमरनाथ राजूरकर, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.सुभाष झांबड, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय दुग्धविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कृषी व पदुम विभागाच्या दिनांक २० जुलै, २०१८ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार दूध भुकटी व दुग्धजन्य पदार्थ निर्मितीसाठी रुपये ५ प्रतिलिटर इतके अनुदान दूध उत्पादक शेतकऱ्यांना अदा करण्याबाबत निर्देशित करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या निर्णयामुळे महानंद डेअरीला दरमहा रुपये ४ कोटी इतका तोटा होणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, माहे सप्टेंबर, २०१८ अखेर दूध संघांना द्यावयाच्या अनुदानापोटी रुपये १०० कोटी थकित असून शासनाकडून अनुदानाची रक्कम न मिळाल्यामुळे अनेक दूध संघ बंद होत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून दूध संघाचे थकित अनुदान देण्याबाबत तसेच, दूध भुकटी व दुग्धजन्य पदार्थ निर्मितीसाठी रुपये ५ प्रतिलिटर इतके अनुदान देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) होय.

(२) हे खरे नाही.

महाराष्ट्र राज्य सहकारी दूध महासंघ, महानंद यांचे दैनंदिन दूध संकलन २.६० लाख लिटर प्रतिदिन इतके असून दैनंदिन पिशवी बंद दुधाचे सरासरी वितरण २.५० लाख लिटर प्रतिदिन आहे. यावरून फक्त ०.१० लाख लिटर दुधाचा वापर दुग्धजन्य पदार्थ निर्मितीसाठी होत आहे. शासन निर्णयानुसार पिशवी बंद दूध वगळून दुग्धजन्य पदार्थसाठी वापरलेले दूध अनुदानास पात्र ठरते.

(३) व (४) हे खरे नाही.

दिनांक ०१/०८/२०१८ ते १०/०९/२०१८ या कालावधीत ज्या पात्र सहकारी व खाजगी क्षेत्रातील प्रकल्पांनी संगणक प्रणालीवर माहिती उपलब्ध करून दिली आहे त्या पात्र प्रकल्पांना ऑक्टोबर, २०१८ अखेर रुपये ९०,०७,६५,४६० इतके अनुदान वितरीत करण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**परळी वैद्यनाथ (जि.बीड) तालुक्यात भूमि अभिलेख कार्यालयातील
उपअधीक्षक लाच मागत असल्याबाबत**

(६२) * ४५३३९ श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) परळी वैद्यनाथ (जि.बीड) तालुक्यात भूमि अभिलेख कार्यालयातील उपअधीक्षक हे कामानिमित्त आलेल्या नागरीकांना शासकीय रकमेपेक्षा जादा रक्कम देणाऱ्यास तात्काळ सेवा देत असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपअधीक्षक यांना कामानिमित्त जे पैसे देत नाहीत त्यांची कामे विनाकारण प्रलंबित ठेवणे, अनावश्यक कागदपत्रांची मागणी करणे, कामात टाळाटाळ करणे इ. तक्रारी नागरीकांनी शासनाकडे केल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, कर्तव्यात कसुर करणे, शासनाची फसवणूक करणे, लाच घेणे याबाबत शासनाने उपअधीक्षकाची चौकशी करून फौजदारी वा बडतर्फीची कारवाई करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) उपअधीक्षक भूमि अभिलेख, परळी वैद्यनाथ हे लाच मागणी करत असलेबाबत संपादक दै.जगमित्र, परळी वैद्यनाथ, जि.बीड यांची तक्रार अॅटी करप्शन ब्युरो बीड यांना करण्यात आली असून त्याची प्रत जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमि अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या कार्यालयास प्राप्त झालेली आहे.

(३) प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने सविस्तर चौकशी करणेकामी जिल्हा अधीक्षक भूमि अभिलेख, बीड यांनी दिनांक १३/११/२०१८ ही तारीख नेमली असून सदर सुनावणीस हजर राहण्याबाबत तक्रारदारास व उपअधीक्षक भूमि अभिलेख, परळी वैद्यनाथ यांना कळविण्यात आले आहे. चौकशीअंती तक्रारीमध्ये तथ्य आढळून आल्यास त्याबाबत नियमानुसार उचित कार्यवाही करण्याचे संकल्पित आहे.

(४) प्रकरणी सविस्तर चौकशी करणेकामी तारीख नेमलेली आहे. विलंब झालेला नाही.

पालघर तालुक्यातील बेकायदेशीर खदाण काम रोखण्याबाबत

(६३) * ४४०९६ अॅड.अनिल परब : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागझरी, लालोंडे, किराड, निहे व गुंदले (ता.जि.पालघर) भागात बेकायदेशीर खदाणीमुळे तेथील परिसरातील घरांना व नागरिकांच्या जीवाला धोका निर्माण झाला असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, लालोंडे भागातील खदाणीत बैल पडून मृत्यू झाल्याची घटना घडली असून खदाणमाफियांनी बोईसरच्या डोंगरांवर बेकायदेशीर खोदकाम सुरु केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, शासन नियमानुसार खदाणीना २० फुटांपेक्षा जास्त खोदकाम करता येत नसताना तसेच खोदलेल्या खदाणीत पुन्हा निघालेल्या मातीचा भराव करणे, खदाणीना संरक्षण भिंत उभारणे तसेच २० फुटांपेक्षा खोल खदाणीना शासनाला रॉयल्टी भरणे आवश्यक असतानाही तालुक्यातील खदानमाफिया शासनाच्या नियमांचे उल्लंघन करून बेकायदेशीर खोदकाम करीत आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून बेकायदेशीर खोदकाम करणाऱ्या खदानमाफियांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) अशी बाब निदर्शनास आलेली नाही.

(३) व (४) मौजे नागझरी, लालोडे, किराड, निहे व गुंदले या गावात असलेल्या दगडखाणी, क्रशरप्लांट, आर.एम.सी. प्लांटची तपासणी तहसिलदार पालघर यांच्यामार्फत करण्यात आली असून त्यानुषंगाने संबंधितांना नोटीसा काढण्यात येत आहेत. उक्त ठिकाणच्या खाणपट्टाधारक यांनी परवानगीपेक्षा अधिक प्रमाणात गौण खनिजाचे उत्खनन केल्याचे निदर्शनास आल्यास महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम १९६६ च्या कलम ४८(७) अनुसार दंडनीय कारवाई करण्याचे संकल्पित आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

गोवर्धन गोवंश सेवा केंद्र योजनेतर्गत नंदुरबार जिल्ह्यात पात्रता नसलेली गोशाळा निवडण्याबाबत

(६४) * ४५३९० श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, अॅड.हुस्नबानू खलिफे : सन्माननीय पशुसंवर्धन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोवर्धन गोवंश सेवा केंद्र योजनेतर्गत नंदुरबार जिल्ह्यात पात्रता नसलेली गोशाळा निवडण्यात आली असून या गोशाळेची पशुसंवर्धन विभागाने केलेल्या चौकशी अहवालात फक्त दोनच गाई आढळलेल्या असताना या गोशाळेची निवड करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर गोशाळेत पकडलेली जनावरे पोलीस प्रशासनाकडून अथवा गोप्रेमींकडून दिल्याचा कोणताही अहवाल नाही, पशुसंवर्धन विभागाने केलेल्या चौकशीमध्ये आवक-जावक नोंदणी रजिस्टर मिळाले नाही. या योजनेत समाविष्ट होण्यासाठी पंधरा एकर स्वतःची अथवा भाडे कराराची जागा संस्थेकडे असणे गरजेचे असतांना या संस्थेकडे पंधरा एकर जागाही नाही, मोजमाप मध्ये सदरहू जागाही कमी असल्याचे आढळून आले, तसेच, या योजनेसाठी पात्र संस्था तीन वर्षे जुनी असणे गरजेचे असतांनाही निवड झालेल्या संस्थेची नोंद सन २०१५ मध्ये झालेली आहे, योजनेचा लाभ घेण्यासाठी संस्थेकडे लाभच्या १० टक्के भागभांडवल असणे गरजेचे असतांना संस्थेवर ४० लाखांहून अधिकच्या कर्जाची नोंद आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने याप्रकरणी दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) हे खरे नाही.

याबाबत पशुसंवर्धन विभागातील उच्चाधिकारी यांच्या समितीकडून चौकशी करण्यात आली असून सदर चौकशीमध्ये सदर संस्थेकडे सध्या ४७ पशुधन असल्याचे आढळून आले आहे.

(२) हे खरे नाही.

- १) संस्थेने सादर केलेल्या कागदपत्रांचे अवलोकन केले असता, सदर संस्था पशुधनाचे औषधोपचार, लसीकरण, तसेच पशुधन आवक जावक नोंदवही ठेवत असल्याचे आढळून आले आहे.
- २) याबाबत पशुसंवर्धन विभागातील उच्चाधिकारी यांच्या समितीकडून करण्यात आलेल्या उक्त चौकशीमध्ये संस्थेकडे स्वतःची व भाडे तत्वावरील एकूण ६ हेक्टर ७१ आर. म्हणजेच १६.७७५ एकर जमीन उपलब्ध असल्याचे आढळून आले असून, त्याप्रमाणे संस्थेने कागदपत्रे सादर केलेली आहेत.
- ३) तसेच उक्त चौकशी अहवाल व कागदपत्रांचे अवलोकन केले असता, पोलीस निरीक्षक, पोलीस स्टेशन, नवापूर, जि.नंदुरबार यांनी सदर संस्था दिनांक २०/१२/२०१४ पासून गोसेवा करित असल्याचे दिसून येते.

- ४) संस्थेने प्रस्तावासोबत रुपये १०.०० लाख खेळत्या भांडवलाची कागदपत्रे सादर केली आहेत.
- (३) याबाबत शासनाने पशुसंवर्धन विभागातील उच्चाधिकारी यांच्या समितीकडून चौकशी केली असून, याप्रकरणी कोणीही दोषी नसल्याचे आढळून आले. त्यामुळे दोषीविरुद्ध कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मौजे पिंपळढव (ता.भोकर, जि.नांदेड) येथील आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या कुटुंबियास मदत देण्याबाबत

- (६५) * ४४९८१ श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) मौजे पिंपळढव (ता.भोकर, जि.नांदेड) येथील तरुण शेतकऱ्यांने कर्जाला कंटाळून आत्महत्या केल्याचे माहे जुलै, २०१८ च्या दुसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या कुटुंबास मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

- (२) मौ.पिंपळढव, ता.भोकर येथील मयत शेतकरी पोशट्टी मारोती शेगेवाड (वय ३७ वर्षे) यांनी दिनांक १८/०७/२०१८ रोजी विषारी औषध प्राशन करून आत्महत्या केली असल्याबाबत तहसिलदार, भोकर यांनी दिनांक २०/०७/२०१८ रोजी अहवाल सादर केला आहे. सदर प्रकरणी शासन निर्णय दिनांक २३/०१/२००६ अन्वये जिल्हास्तरीय समितीच्या बैठकीमध्ये ठेवले असता, समितीने मयताच्या आईचे नावे असलेले कर्ज हे छत्रपती शिवाजी महाराज

शेतकरी सन्मान योजना-२०१७ मध्ये आत्महत्येच्या दिनांकापूर्वीच माफ होऊन कर्ज खाते निरंक झाले असल्याकारणाने प्रकरण शासन निकषात बसत नसल्याने मदतीसाठी अपात्र ठरविण्यात आले आहे. त्यामुळे मदत देण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**संगमेश्वर (जि.रत्नागिरी) तालुक्यातील कुंडी घाट मार्ग कामाच्या
निविदा प्रक्रियेत गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(६६) * ४४०७७ श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, डॉ.सुधीर तांबे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.मोहनराव कदम : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) संगमेश्वर (जि.रत्नागिरी) तालुक्यातील कोकण आणि पश्चिम महाराष्ट्र जोडणाऱ्या कुंडी घाटातून मार्ग काढण्याच्या कामाची निविदा रुपये ७८ लाखाची असतांना ठेकेदाराला निविदेतील रक्कमेपेक्षा अधिक म्हणजे रुपये २ कोटी ७८ लाखाचे देयके अधिकाऱ्यांच्या संगनमताने देण्यात आल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ठेकेदाराने उक्त कामाचे अजून रुपये १ कोटी येणे असल्याची तक्रार केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून गैरव्यवहार करणाऱ्या संबंधित ठेकेदार व अधिकारी/कर्मचारी यांच्यावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) प्रश्नांकित देवरुख ते कुंडी मार्ग गोठणे ही एकूण २९/१४० कि.मी. लांबी रत्नागिरी जिल्ह्यात आहे. त्यापैकी कि.मी. १४/५५० ते १८/८४० कि.मी. या लांबीतील रस्त्यावर रुपये २४०.०० लक्ष एवढा खर्च झालेला आहे.

प्रश्नांकित कामाच्या ठेकेदाराने रुपये १०५.०० लक्षची मागणी केली आहे. परवानगी न घेता केलेल्या वाढीव कामाची तसेच झालेल्या खर्चाबाबतची सखोल तपासणी करण्यासाठी त्रिसदस्यीय चौकशी समिती नेमली आहे. समितीचा अहवाल प्राप्त झाल्यावर उचित कार्यवाही करण्याचे प्रयोजन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अकोट-अकोला (जि.अकोला) रस्त्याच्या चौपदरीकरणाचे
काम निकृष्ट दर्जाचे झाल्याबाबत**

(६७) * ४५२५२ श्री.विप्लव बाजोरिया : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोट-अकोला (जि.अकोला) रस्त्याच्या चौपदरीकरणाला शासनाने मंजूरी दिली असून या कामांची निविदा मंजूर झाली असून सदरहू रस्त्याचे काम कंत्राटदाराने निकृष्ट दर्जाचे केल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून निकृष्ट दर्जाचे काम करणाऱ्या ठेकेदारावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

अकोट-अकोला या राष्ट्रीय महामार्ग क्र. १६१(ए) च्या ३९.२९ कि.मी. लांबीमधील दुपदरीकरण व सुधारण्याच्या कामास केंद्र शासनाकडून प्रशासकीय व तांत्रिक मंजूरी प्रदान करण्यात आली आहे.

त्यानुसार या कामाकरीता निविदा मंजूर झाली असून सदर काम केंद्र शासनाच्या विनिर्देशानुसार प्रगतीपथावर आहे. तसेच झालेले काम हे निकृष्ट दर्जाचे नसून विनिर्देशानुसार झालेले आहे.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

सायन-पनवेल महामार्गावरील पथदिवे बंद असल्याबाबत

(६८) * ४४९४९ श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सायन-पनवेल महामार्गाची खड्ड्यांमुळे दुरवस्था झाली असून तसेच या मार्गावरील पथदिवे बंद असल्याने नागरिक, वाहनचालक व प्रवाशांची गैरसोय होत असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर मार्गावरील पथदिवे वीज देयक दुरुस्तीअभावी बंद असल्यामुळे या महामार्गावरील दुरवस्थेमुळे वारंवार अपघात होत असून याकडे शासन दुर्लक्ष करित आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

बांधा, वापरा व हस्तांतरीत करा या तत्वावर सायन-पनवेल या द्रुतगती मार्गाचे काम उद्योजकास देण्यात आले होते. उद्योजकाने सदर प्रकल्प एकतर्फी सोडून दिल्याने देखभाल दुरुस्तीअभावी तसेच पावसामुळे सदर मार्गावर खड्डे पडले होते.

तथापि, सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत सदर मार्गाची दुरुस्ती करण्यात आली असून सदर रस्ता वाहतुकीस सुरक्षित व सुरळीत ठेवण्यात आला आहे.

(२) हे खरे नाही.

सदर मार्गावरील पथदिव्यांची विद्युत देयके अदा करण्यात आलेली असून पथदिवे कार्यरत राहतील याबाबत दक्षता घेण्यात येत आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मानवत (जि.परभणी) तालुक्यातील कोल्हा ते नसरपूर (जि.नांदेड)
राष्ट्रीय महामार्गाचे काम पूर्ण करण्याबाबत**

(६९) * ४५५७३ श्री.रामराव वडकुते, श्री.खवाजा बेग, श्री.विक्रम काळे :
सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील
गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मानवत (जि.परभणी) तालुक्यातील कोल्हा ते नसरपूर (जि.नांदेड)
दरम्यानच्या राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक २२२ च्या कामास दोन वर्षापूर्वी
प्रशासकीय मंजूरी देऊन तसेच, सदर महामार्गाचे ई-भूमिपूजन मा.केंद्रिय
दळणवळण मंत्री व मा.मुख्यमंत्री यांनी माहे एप्रिल, २०१८ मध्ये वा
त्यादरम्यान करूनही महामार्गाचे काम सुरु करण्यात आले नाही, हे खरे आहे
काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू महामार्गाचे
काम करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ६१ कोल्हा ते नसरतपूर (सा.क्र.४४४/०० ते
४६३/५५० व सा.क्र. ४८१/०० ते ५१४/००) एकूण लांबी ५१.९५ कि.मी. या
लांबीत Two Lane Paved Shoulder सह रस्त्याची पुनर्बांधणी व
दर्जोन्नती करणेच्या कामास प्रशासकीय मंजूरी प्राप्त होऊन तांत्रिक मंजूरी
देण्यात आलेली आहे. तसेच सदर कामाकरीता निविदा निश्चित होऊन हे
काम मे.गॅनॉन आणि डंकर्ली कंपनी लिमिटेड, मुंबई यांचेमार्फत सुरु असून
सद्यःस्थितीत Subgrade & GSB चे काम प्रगतीत आहे.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कळंब (जि.उस्मानाबाद) तहसिल कार्यालयातून नागरी सेवा
उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(७०) * ४५८५७ प्रा.डॉ.तानाजी सावंत : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कळंब (जि.उस्मानाबाद) तहसिल कार्यालयात नागरीकांसाठी मुलभूत व आवश्यक सेवा मिळत नसल्यामुळे नागरीकांची गैरसोय होत असून याबाबत स्थानिक नागरीकांनी तहसिल कार्यालयासमोर भारतीय प्रतिज्ञेचे पठण करून बेमुदत धरणे आंदोलन करण्याचा इशारा दिनांक ३ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास शासनास दिला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून तहसिल कार्यालयामार्फत योग्य सोयीसुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) शहराध्यक्ष, राणा जगजितसिंह पाटील युवा प्रतिष्ठान, कळंब यांनी दिनांक ३१/०८/२०१८ च्या निवेदनाद्वारे कळंब तहसिल कार्यालयातील नागरी सोयी सुविधांबाबत तहसिलदार, कळंब यांच्याकडे तक्रार केली होती. व योग्य कार्यवाही न झाल्यास दिनांक १७ सप्टेंबर, २०१८ रोजी बेमुदत धरणेसह भारतीय प्रतिज्ञेचे पठण आंदोलन करण्याचा इशारा दिला होता. सदर तक्रारीच्या अनुषंगाने तहसिलदार, कळंब यांनी आवश्यक कार्यवाही करून केलेल्या कार्यवाहीबाबत दिनांक ०१/१०/२०१८ च्या पत्रान्वये संबंधितांना अवगत केलेले आहे.

**शिंपोली खादी ग्रामोद्योग कोरा केंद्र, बोरिवली (प), मुंबई
या संस्थेस दिलेली जागा शासनाच्या ताब्यात घेण्याबाबत**

(७१) * ४५९६६ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.नागोराव गाणार, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शिंपोली (जि.मुंबई उपनगर) येथील खादी ग्रामोद्योग कोरा केंद्र, बोरिवली (प.), मुंबई या संस्थेस दिलेली जागा शासनाची असून सदर संस्थेने अटी व शर्तीचा भंग केल्याने जिल्हाधिकारी, उपनगर यांनी सदरहू जागा शासनाच्या ताब्यात घेतली होती, परंतु विभागीय आयुक्तांनी सदर आदेशाला स्थगिती दिली असल्याने सदरहू जागेची स्थगिती उठविणेबाबत मा.मुख्यमंत्री यांनी दिनांक ०८/०७/२०१८ रोजी विभागीय आयुक्त, कोकण भवन, नवी मुंबई यांना निदेश दिले असून विभागीय आयुक्त यांनी याबाबतचा सविस्तर अहवाल दिनांक ०२/०८/२०१८ रोजी सादर करण्याचे महसूल व वन विभागास निर्देश दिले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणाचा अहवाल शासनास सादर केला आहे काय, त्यात काय आढळून आले, त्यानुसार शासनाने चौकशी करून सदरहू स्थगिती उठवून सदर जागा शासनाच्या ताब्यात घेण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) मौ.शिंपोली, ता.बोरीवली येथील स.नं. १९, २०/१अ व २०/२ (सुमारे ३९ एकर १७ गुंठे) ही शासकीय जमीन मुंबई सबर्बन डिस्ट्रीक्ट व्हिलेज इंडस्ट्रिज असोसिएशन (कोरा केंद्र) यांना शासनाने सन १९४७ ते सन १९५८ या दरम्यान विविध आदेशांन्वये अटी / शर्तीस अधीन राहून विविध प्रयोजनासाठी कब्जेहक्काने प्रदान केली आहे. सदर जमिनीचा वापर मंजूर प्रयोजनासाठी न होता इतर प्रयोजनासाठी होत असल्यामुळे जिल्हाधिकारी, मुंबई उपनगर यांनी शर्तभंगाची कार्यवाही करून सदर जमीन शासनजमा करण्याबाबत दिनांक २७/१२/२०१७ रोजी आदेश पारीत केले.

सदर आदेशाविरुद्ध संबंधित संस्थेने अपर आयुक्त, कोकण विभाग यांच्या न्यायालयात अपील अर्ज दाखल केला आहे. त्यांनी सदर अपील अर्जावर सुनावणी घेऊन, दिनांक १६/०१/२०१८ रोजी जिल्हाधिकारी यांच्या उक्त आदेशास स्थगिती दिली आहे.

जिल्हाधिकारी यांच्या आदेशास दिलेली स्थगिती उठविण्याबाबत लोकप्रतिनिधी यांची शासनास विनंती प्राप्त झाली असता सदर विनंतीनुषंगाने शासन पत्र, दिनांक ०२/०८/२०१८ अन्वये विभागीय आयुक्त, कोकण यांच्याकडून अहवाल मागविण्यात आला. त्यानुषंगाने अपर आयुक्त, कोकण विभाग यांनी दिनांक ०३/११/२०१८ रोजीच्या पत्रान्वये अहवाल सादर केला आहे.

अपर आयुक्तांनी सदर अहवालात असे नमूद केले आहे की, अपील अर्जावर स्थगितीबाबत सुनावणी घेऊन दिनांक १६/०१/२०१८ रोजी स्थगिती देण्यात आलेली आहे. पुढे प्रकरणात वेळोवेळी सुनावणी घेऊन सदरचे अपील अंतिम निर्णयासाठी बंद करण्यात आलेले आहे. सदरचे प्रकरण निर्णयासाठी बंद असल्याने निर्णयापूर्वी स्थगिती उठविणे योग्य होणार नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

बीड जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना पीक विमा नुकसान भरपाई देणेबाबत

(७२) * ४४९४१ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.हेमंत टकले, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.विनायकराव मेटे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४१६२७ ला दिनांक २० जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वडवणी (जि.बीड) येथे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेमध्ये तालुक्याला सन २०१६-१७ चा मंजूर झालेला प्रधानमंत्री पीक विमा बँकेत जमा झाला आहे काय, शेतकरी महादेव गोंडे व धनपाल गोंडे पीक विम्याची रक्कम घेण्याकरीता बँकेत चौकशी केली असता त्यांची पीक विम्याची रक्कम आली नसल्याची माहिती देण्यात आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत सदर दोन शेतकऱ्यांनी जिल्हाधिकारी, जिल्हा कृषी अधिकारी यांच्याकडे पीक विम्याबाबत माहिती घेतली असता पीक विम्याचे पैसे वडवणी बँक शाखेत जमा झाले असल्याचे माहिती देण्यात आली, याबाबत तहसिलदारांनी चौकशी केली असता वडवणी बँक शाखेत प्रधानमंत्री पीकविमा योजनेत गैरव्यवहार झाल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, बीड जिल्ह्यातील पात्र शेतकऱ्यांना पीक विमा नुकसान भरपाई त्वरीत अदा करणेबाबत संबंधित बँकांना आदेशित करणेसंदर्भात दिनांक ५ एप्रिल, २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये सहसचिव (पत), भारत सरकार यांना शासनाने कळविले असून बीड जिल्ह्यातील उमापूर येथील १५६२, मादळमोही येथील ११६ (ता.गेवराई), नाळवंडी, पिंपळनेर (ता.बीड), धारूर व केज येथील शेतकऱ्यांनी पीक विमा योजनेंतर्गत विमा हप्ता रक्कम भरणा करूनही त्यांना पीक विमा नुकसान भरपाई मिळालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, पात्र शेतकऱ्यांना पीक विमा नुकसान भरपाईची रक्कम केव्हा मिळणार आहे, दिनांक २३ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी विभागीय सहनिबंधक (लेखापरिक्षण), औरंगाबाद यांना बीड जिल्हा बँकेचे चाचणी लेखा परिक्षण करण्याचा सूचना देवूनही त्यांनी विलंब केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने शेतकऱ्यांना पीक विमा नुकसान भरपाई देण्यास विलंब करणाऱ्या संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांच्यावर कारवाई करून शेतकऱ्यांना दुष्काळी अनुदान व पीक विमा वाटपाबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे आहे.

बीड जिल्ह्यामधील स्टेट बँक ऑफ इंडिया शाखा उमापूर यांचेस्तरावर झालेल्या चुकीमुळे शेतकरी नुकसान भरपाई पासून वंचित राहिले आहेत. योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार या शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई अदा करण्याची जबाबदारी बँकेची आहे. त्यानुषंगाने संबंधित बँकांना नुकसान भरपाई अदा करणेबाबत सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

(४) विभागीय सहनिबंधक श्री.बी.डी. पुराडकर यांनी बीड जिल्हा बँकेच्या लेखापरिक्षणाचे काम सुरु केले होते. दिनांक २१/८/२०१८ रोजी अंशतः बदल करून सदर कामकाजासाठी श्री.सुनिल चौधरी विभागीय सह निबंधक

औरंगाबाद विभाग यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे. त्यांनी दिनांक ४/११/२०१८ अन्वये अंतरीम अहवाल सादर केला आहे. विभागीय सहनिबंधक लातूर यांचे आदेश प्राप्त झाल्यानंतर त्याबाबत पुढील कार्यवाही झालेली आहे.
(५) प्रश्न उद्भवत नाही

मोखाडा (जि.पालघर) तालुक्यातील नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत

(७३) * ४६०४८ श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मोखाडा (जि.पालघर) तालुक्यात माहे सप्टेंबर-ऑक्टोबर, २०१८ मध्ये पाऊस न झाल्याने भात, नागली, वरई इत्यादी पिकांचे नुकसान झाले असून मोखाडा तालुक्यास दुष्काळग्रस्त तालुका म्हणून जाहिर करून नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत शेतकऱ्यांनी शासनाकडे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२) महसूल व वन विभाग शासन निर्णय दिनांक ७ ऑक्टोबर, २०१७ अन्वये दुष्काळ घोषित करण्यासाठी शास्त्रीय निकष व सुधारित कार्यपध्दती विहित करण्यात आली आहे. त्यानुसार पालघर जिल्ह्यातील पालघर, तलासरी व विक्रमगड या ३ तालुक्यात Trigger-१ व Trigger-२ लागू झाला होता. Trigger-२ लागू झालेल्या पालघर जिल्ह्यातील या तीन तालुक्यांमध्ये महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय दिनांक २३ ऑक्टोबर, २०१८ अन्वये खालील उपाययोजना लागू करण्यात आल्या आहेत.

१) जमीन महसूलात सूट.

२) सहकारी कर्जाचे पुनर्गठन.

- ३) शेतीशी निगडीत कर्जाच्या वसुलीस स्थगिती.
- ४) कृषी पंपाच्या चालू विजबिलात ३३.५% सूट.
- ५) शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या परीक्षा शुल्कात माफी.
- ६) रोहयोंतर्गत कामाच्या निकषात काही प्रमाणात शिथिलता.
- ७) आवश्यक तेथे पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी टँकर्सचा वापर.
- ८) टंचाई जाहिर केलेल्या गावात शेतकऱ्यांच्या शेतीच्या पंपाची वीज जोडणी खंडीत न करणे.

पालघर जिल्ह्यातील मोखाडा तालुक्यास Trigger-१ लागू होत नसल्यामुळे मोखाडा तालुका दुष्काळग्रस्त तालुका म्हणून जाहिर करून त्यानुषंगाने शेतकऱ्यांना मदत देण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोयना धरणामुळे विस्तापित झालेल्या शेतकऱ्यांच्या मागण्यांबाबत

(७४) * ४४५०२ श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.हेमंत टकले, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.दत्तात्रय सावंत : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोयना धरणामुळे विस्तापित झालेल्या शेतकऱ्यांचे रायगड जिल्ह्यात पुनर्वसन करण्याचा शासनाने निर्णय घेतल्यानंतर ६० वर्षांचा कालावधी होऊनही विस्तापितांच्या एकूण २४ मागण्या प्रलंबित आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महाराष्ट्र राज्य पुनर्वसन प्राधिकरण तथा राज्य पुनर्वसन व पुनर्स्थापना सनियंत्रण समितीच्या उपाध्यक्षच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक २९ ऑगस्ट, २०१८ रोजी रायगड जिल्हाधिकारी कार्यालयात कोयना प्रकल्पग्रस्तांसाठीच्या रायगड जिल्ह्यातील पुनर्वसनाच्या अनुषंगाने विशेष बैठक संपन्न झाली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू बैठकीत प्रकल्पग्रस्तानी सादर केलेल्या २४ प्रमुख मागण्यांबाबत कोणते निर्णय घेण्यात आले आहेत व सदरहू निर्णयांची अंमलबजावणी करण्याबाबत शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) उपविभागीय अधिकारी, पेण यांच्या कार्यालयात बैठक झाली.

(३) प्रकल्पग्रस्तांच्या मागण्या तसेच पुनर्वसन वसाहतीतील सोईसुविधांबाबत आढावा घेऊन देय असलेल्या सोईसुविधा उपलब्ध करून देण्याच्या सूचना क्षेत्रिय अधिकार्यांना देण्यात आलेल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पोलादपूर-महाबळेश्वर घाट मार्गात सुरक्षिततेच्या दृष्टीने
उपाययोजना करण्याबाबत**

(७५) * ४५०२० श्री.जयंत पाटील, श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पोलादपूर (जि.रायगड) तालुक्यातून महाबळेश्वरकडे जाण्याकरीता पोलादपूर-महाबळेश्वर हा ३४ कि.मी. चा आंबेनळी घाटांचा वापर करण्यात येत असून सदरहू घाट मार्ग डोंगर दर्यांमधून जात असल्याने पावसाळ्यात या मार्गावर दरडी कोसळण्याचे व रस्ता खचण्याचे प्रमाण अधिक असून पावसाळ्यात अनेक दिवस हा मार्ग वाहतुकीसाठी बंद असतो तसेच वारंवार होणाऱ्या अपघातामुळे वाहतूक बंद ठेवावी लागत असल्याने सदरहू मार्गाला पर्यायी मार्गाची आवश्यकता असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, घाट रस्त्यांचे रुंदीकरण, घाट मार्गावर दरड कोसळू नये म्हणून डोंगर कड्यांवर जाळी बसविणे, संरक्षक कठडे बसविणे, पोल उभारणे इ. सुरक्षिततेच्यादृष्टीने उपाययोजना केल्या नसल्याने सदरहू घाट मार्गात अपघाताचे प्रमाण वाढत आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

सद्यःस्थितीत आंबेनळी घाट व्यतिरिक्त कोकणातून पश्चिम महाराष्ट्रात जाण्यासाठी महाड, वरंध घाट, भोर तसेच चिपळूण कुंभार्लीघाट, कराड असे पर्यायी मार्ग उपलब्ध आहेत.

(२) हे खरे नाही.

सद्यःस्थितीत आंबेनळी घाटातील रस्त्याची डांबरी पृष्ठभागाची रुंदी ५.५० मी. इतकी असून बाजू पट्टीसह रस्त्याची रुंदी साधारणपणे ८.०० ते १२.०० मीटर आहे. सदरील रस्त्याच्या आवश्यक त्या ठिकाणी घाटामध्ये क्रॅश बॅरिअर्स बसविणे, संरक्षक कठडे बांधणे, मोऱ्यांची दुरुस्ती करणे, माहिती व सुचना फलक बसविणे, वाहतूक सुरक्षिततेबाबत इतर आवश्यक उपाययोजना करणे इ. प्रकारची आवश्यक ठिकाणची कामे पूर्ण करण्यात आलेली आहेत. तसेच काही कामे प्रगतीत असून काही कामे मंजूर आहेत. सदरची कामे विहित मुदतीत पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पाटगाव (जि.कोल्हापूर) व आंजिवडे (जि.सिंधुदुर्ग)

घाट रस्त्याचे काम पूर्ण करण्याबाबत

(७६) * ४४३६४ श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम

(सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पाटगाव (जि.कोल्हापूर) व आंजिवडे (जि.सिंधुदुर्ग) दरम्यानचा घाट रस्ता तयार करण्यात यावा म्हणून ग्रामस्थांनी मागील ५ वर्षांपासून मा.मुख्यमंत्री, मा.सार्वजनिक बांधकाम मंत्री, मा.पालकमंत्री, सिंधुदुर्ग जिल्हा, जिल्हाधिकारी,

सिंधुदुर्ग व कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, सावंतवाडी आदीकडे लेखी निवेदनाद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू घाट रस्ता तयार झाल्यास कोल्हापूर, गारगोटी, पाटगाव, आंजिवडे, माणगाव, झाराप व गोवा अंतर ५५ ते ६० कि.मी. ने कमी होणार असून नागरीकांना प्रवासाच्यादृष्टीने सर्वात जवळचा मार्ग होणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू घाट मार्गाचे काम करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) होय, हे खरे आहे.

प्रश्नांकित पाटगाव (जि.कोल्हापूर) व आंजिवडे (जि.सिंधुदुर्ग) हा नवीन घाट रस्ता तयार करण्यासाठी खाजगी व वनक्षेत्र जमीन संपादित करावी लागणार आहे. तसेच सदर घाट मार्गाचे तांत्रिकदृष्ट्या सर्वेक्षण करण्याच्या कामाचे कार्यारंभ आदेश देण्यात आले आहेत.

प्रश्नांकित आंजिवडे व माणगांव खोऱ्यातील गावांकडून कोल्हापूरकडे जाण्यासाठी घाट रस्ता तयार झाल्यास नागरिकांना वाहतुकीसाठी जवळचा मार्ग उपलब्ध होऊ शकेल. त्यामुळे घाट मार्गाने सर्वसाधारणपणे २५ ते ३० कि.मी. अंतर कमी होईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

परभणी येथे महसूल आयुक्तालय स्थापन करण्याबाबत

(७७) * ४४९९५ श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३८०२१ ला दिनांक ८ मार्च, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मराठवाड्यासाठी स्थापन करण्यात येणारे दुसरे महसूल आयुक्तालय परभणी येथे स्थापन करण्यात यावे, अशी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी मा.मुख्यमंत्री यांच्याकडे सन २०१७-१८ मध्ये वा त्यादरम्यान मागणी केली होती, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, आयुक्तालय स्थापन करण्याबाबत मराठवाड्यातील लोकप्रतिनिधींची बैठक घेऊन अंतिम निर्णय घेतला जाईल असे आश्वासन मा.महसूल मंत्री यांनी सन २०१८ च्या अर्थसंकल्पीय अधिवेशन कालावधीत विधानपरिषद प्रश्नोत्तराच्या माध्यमातून दिले होते, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, मा.महसूल मंत्री महोदयांनी मराठवाड्यातील सर्व लोकप्रतिनिधींची बैठक घेऊन आयुक्तालय स्थापण्याचा निर्णय अंतिम केला आहे काय, याबाबत सविस्तर माहिती काय आहे,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) होय.

- (३) व (४) विधानमंडळाच्या येत्या सन २०१८ च्या हिवाळी अधिवेशनात विधान भवन, मुंबई येथे मराठवाड्यातील सर्व लोकप्रतिनिधींची बैठक आयोजित करण्याचे संकल्पित आहे.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

अकोला जिल्ह्यात बॉडअळीच्या प्रादुर्भावामुळे बाधित कापूस उत्पादक शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत

- (७८) * ४४४६६ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) अकोला जिल्ह्यातील अनेक भागात कापूस पिकावर बॉडअळीच्या प्रादुर्भावाने बाधित कापूस उत्पादक शेतकऱ्यांचे नुकसान झाल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने नुकसानग्रस्त कापूस उत्पादक शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) सदर बाब निदर्शनास आली नाही.
(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औरंगाबाद जिल्ह्यातील तलावातून अवैध वाळू
उत्खनन रोखण्याबाबत**

- (७९) * ४४७९४ श्री.सुभाष झांबड, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) औरंगाबाद जिल्ह्यात कमी पावसामुळे दुष्काळाची परिस्थिती निर्माण झाली असून औरंगाबाद शहरातील व शहरालगतचे तलाव कोरडे झाल्याने हर्सूल, सावंगी, मोमबत्ता तलावातून वाळू माफिया अवैधरीत्या वाळू चोरी करित असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त वाळू माफियांवर प्रशासन दुर्लक्ष करित असल्याने दुष्काळाची गंभीर स्थिती निर्माण झाली असून जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांचे दुष्काळामुळे नुकसान झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) सावंगी व मोमबत्ता तलावातून वाळूची अवैधरीत्या चोरी होत असल्याची बाब निदर्शनास आलेली नाही. तथापि, औरंगाबाद महानगरपालिकेच्या मालकीच्या हर्सूल तलावातून यांत्रिकी साधनाच्या सहाय्याने वाळूचे अवैध उत्खनन होत असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये निदर्शनास आली आहे.

(२) अशी बाब निदर्शनास आलेली नाही.

(३) औरंगाबाद महानगरपालिकेच्या मालकीच्या हर्सुल तलावातून वाळूचे उत्खनन करताना आढळून आलेले दोन जेसीबी पकडण्यात आले असून संबंधितांवर दंडात्मक कारवाई करून दंडाची रक्कम वसूल करण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई-पुणे-कोल्हापूर-सातारा या महामार्गावर अवैधरित्या
टोल वसूली करणाऱ्यांवर कारवाई करण्याबाबत**

(८०) * ४४२४९ श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.हरिसिंग राठोड, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, डॉ.वजाहत मिर्झा, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई-गोवा महामार्गाची खड्ड्यांमुळे दुरवस्था झाली असल्याने गणेशोत्सवानिमित्त मुंबई-पुणे-कोल्हापूर-सातारा या महामार्गावरून कोकणात जाणाऱ्या वाहनांना टोल फ्रि करण्यात येणार असल्याचे आश्वासन मा.सार्वजनिक बांधकाम मंत्री यांनी दिले असूनही सदर कालावधीत वाहनांकडून अवैधरित्या टोल वसूली करण्यात आल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या दुसऱ्या व तिसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून वाहनांकडून अवैधरित्या टोल वसूली करणाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) हे खरे नाही.

गणेशोत्सव काळात कोकणात जाणाऱ्या वाहनांना मागील वर्षाप्रमाणे याही वर्षी मुंबई-गोवा महामार्ग तसेच मुंबई-पुणे-सातारा-कोल्हापूर मार्गावरील टोल नाक्यांवर जाता-येताना पथकरातून सवलत देण्याचा निर्णय दिनांक ०६/०९/२०१८ रोजी घेण्यात आला होता. त्यानुसार ज्या वाहनांना परिवहन विभाग व पोलीस विभागामार्फत स्टीकर्स देण्यात आले होते, केवळ अशाच वाहनांना सुट देण्यात आली होती.

(२) अशा प्रकारची कोणतीही तक्रार प्राप्त झाली नसल्याने कार्यवाही करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अंबाजोगाई (जि.बीड) शहरातील अवैध वाहन
प्रशिक्षण केंद्र बंद करण्याबाबत**

(८१) * ४५३६२ श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अंबाजोगाई (जि.बीड) शहरात अनेक चारचाकी वाहन प्रशिक्षण केंद्रे कार्यरत असून येथील ज्ञानेश्वर वाहन प्रशिक्षण केंद्राला कोणताही परवाना नसणे, अधिकृत प्रशिक्षक नसणे, शासकीय नियमांचे पालन न करणे, वाहनांची दुरुवस्था असणे, विमा न उतरवणे, ग्राहकांसोबत असभ्य वर्तणूक अशा वाहन प्रशिक्षण केंद्राकडे शासन दुर्लक्ष करित असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने उक्त वाहन केंद्राची परवानगी रद्द करून सदर वाहन केंद्राना सहकार्य करणाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) हे खरे आहे.

उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालय, अंबाजोगाई या कार्यालयाच्या कार्यक्षेत्रांतर्गत गणेश मोटार ड्रायव्हींग स्कूल, श्री.माऊली मोटार ड्रायव्हींग स्कूल, ज्ञानेश्वर मोटार ड्रायव्हींग स्कूल व यश मोटार ड्रायव्हींग स्कूल आहेत. त्यापैकी गणेश मोटार ड्रायव्हींग स्कूल व श्री.माऊली मोटार ड्रायव्हींग स्कूल यांची अनुक्रमे दिनांक ०५/०६/२०१९ व दिनांक ०९/०३/२०२० पर्यंत वैधता आहे तर ज्ञानेश्वर मोटार ड्रायव्हींग स्कूल व यश मोटार ड्रायव्हींग स्कूल यांची वैधता अनुक्रमे दिनांक ०८/०४/२०१८ व दिनांक ३०/०८/२०१८ रोजी संपुष्टात आलेली आहे.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**चिकलठाणा ब्रु. (ता.सेलू, जि.परभणी) येथील आत्महत्याग्रस्त
शेतकऱ्यांच्या कुटुंबियास मदत देण्याबाबत**

(८२) * ४५४३८ श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चिकलठाणा ब्रु. (ता.सेलू, जि.परभणी) येथील दादाराव शामवरा जाधव या वयोवृद्ध शेतकऱ्याने बँकेच्या थकीत कर्जामुळे आत्महत्या केल्याचे दिनांक २२ जुलै, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या कुटुंबियास मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) सदर प्रकरण शासन निर्णय दिनांक २७/०२/२००६ मधील निकषात बसत असल्याने दिनांक ०७/०९/२०१८ रोजीच्या जिल्हास्तरीय समितीच्या बैठकीमध्ये पात्र ठरविण्यात आले असून आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या वारसांना रुपये १.०० लक्ष ची आर्थिक मदतीचे वाटप करण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राष्ट्रीय महामार्ग रामपूर पाटी ते सोलापूर ते कर्नाटक सीमेपर्यंतच्या
रस्त्याच्या बांधकामांची चौकशी करण्याबाबत**

(८३) * ४५८७० प्रा.डॉ.तानाजी सावंत : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक नऊ (६५) वरील रामपूर पाटी ते सोलापूर ते कर्नाटक सीमेपर्यंतच्या चालू असलेल्या चौपदरीकरणाचे काम निष्कृष्ट दर्जाचे असून या कामाची चौकशी करावी व इतर विविध मागण्यांसाठी ग्रामस्थ दिनांक ७ सप्टेंबर, २०१८ पासून बेमुदत उपोषणाला बसले होते, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, या उपोषणकर्त्यांनी रस्त्याच्या कामाच्या चौकशीच्या मागणीसह राष्ट्रीय महामार्गाचे काम चालू असतांना शेतकऱ्यांवर खोटे गुन्हे दाखल केलेले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदरहू गुन्हे मागे घेण्याकरीता ग्रामस्थांनी उपोषण करूनही संबंधित विभागाने दखलही घेतली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे, असे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, सोलापूर यांनी कळविले आहे.

(२) व (३) राष्ट्रीय महामार्गाचे काम चालू असतांना कोणतेही खोटे गुन्हे शेतकऱ्यांवर दाखल केलेले नाहीत, असे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, सोलापूर यांनी कळविले आहे.

(४) राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक नऊ (६५) वरील रामपूर पाटी ते सोलापूर ते कर्नाटक सीमेपर्यंतच्या कि.मी. २४९/०० ते कि.मी. ३४८/८०० मधील चौपदरीकरणाचे काम केंद्र शासनाच्या भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरणामार्फत प्रगतीपथावर आहे.

सदर चौपदरीकरणाचे काम निकृष्ट दर्जाचे असल्याबाबत त्याची चौकशी करावी व विविध मागण्यांसाठी ग्रामस्थ दिनांक ७ सप्टेंबर, २०१८ पासून बेमुदत उपोषणाला बसले होते, हे खरे आहे. तथापि, उपोषणाआधी सदर राष्ट्रीय महामार्गाच्या दर्जाबाबतची वस्तुस्थिती विचारात घेवून तसेच यानुषंगाने वारंवार उपस्थित केलेले प्रश्न विचारात घेवून मार्च, २०१७ मध्ये भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरणाने आय.आय.टी., मुंबई यांची दर्जेदार तज्ञ म्हणून नियुक्ती करून त्यांना प्रकल्पामधील विविध ठिकाणी खराब झालेल्या ठिकाणची प्रत्यक्ष पाहणी करून अहवाल सादर करण्यास कळविले होते. त्यानुसार आय.आय.टी. मुंबई यांचेकडून दिनांक ५ ते ७ एप्रिल, २०१७ पर्यंत तपासणी/निरीक्षण करून दिनांक ०३/०६/२०१७ रोजी सविस्तर अहवाल सादर करण्यात आला. सदर अहवालाप्रमाणे खराब पृष्ठभाग झालेल्या लांबीतील डांबरीकरण काढून सदर ठिकाणी पुनर्डांबरीकरण करण्याच्या सूचना उद्योजकास देण्यात आल्या.

त्यानुसार सदयःस्थितीत उद्योजकाने खराब झालेल्या पृष्ठभागापैकी ९५ टक्के पृष्ठभागाची दुरुस्ती (relaying of DBM) केली असल्याचे व उर्वरित काम या महिन्याअखेरपर्यंत पूर्ण होईल, असे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, सोलापूर यांनी कळविले आहे.

तसेच सदर वस्तुस्थितीबाबतची माहिती उपोषणकर्त्या ग्रामस्थांना दिनांक १४/०९/२०१८ रोजी देण्यात आल्याचे देखील प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, सोलापूर यांनी कळविले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

डॉ. अनंत कळसे
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.